ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 162 (8069)
ИЮЛИИН 11
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Түрэл орон доторнай

Колхознигууд-пенсионернүүд

Волынска область. Ковельско районой Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо һаяхан баталагдаһан хүдөө ажахын артелиин Уставай ёһоор үтэлһэн, ажал хэжэ шадахагүй колхознигуудта ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Тусгаар байгуулһан пенсиин фондһоо эдээндэ саг үргэлжэ мүнгэ, эдеэ хоолой зүйл үгэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо колхозни-гууд-пенсионернүүдтэ таряа үгэжэ байна. Наада таладань байгша колхозник-пенсионер Е. У. Биемски

ТАСС-эй фотохронико.

ВСХВ-гэй медаль

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ ВСХВ-гэй дурасхаалта медаль гаргаа. Тэрэнэй нэгэ хажуудань выставкын эмблема—баян дэлгэр байдалые харуулһан шэниисын боолто толгой дээрээ үргэһэн тракторист ба колхозница, нүгөө таладаһ Главна павильон харуулагдана.

Выставкэдэ ерэһэн айлшадта дурасхаал болгон барюулхын тулада энэ медаль гаргагдаһан байна.

Партида абалгые зүбөөр хүтэлбэрилхэ

КПСС-эй XX съезд партиингаа хүндые арад зоной урда бүри үргэһэн, тэрэнэй өөр тээшээ ...а хүсые улам ехэдхэһэн байна. ...һүүлэй үедэ партийна органи...уудай гэшүүдэй тоо нилээд ...оржо байна.

...най партиин дайшалхы хүсэн, ...д хатуу нэгэдэл, эрхим һайн ...дхэл тэрэнэй гэшүүдэй состав...улдыдаха байна. КПСС-эй зэр...орохоёо дурлаһан лэ хүнүүдые ...и өөрыңгөө зэргэдэ бара...ь абана бэшэ, харин ...зондоо үнэн сэхэ, эдэбхи ехэ...үрүүшүүлые абадаг юм. Тиигэ... партимнай түрүү хүнүүдые ...н абалгые зүбөөр хүтэлбэрил...шэнэ гэшүүдые ехэнхидээ хү...эришэдэй дундаһаа абаха тэжэ ...доо эрмэлзэдэг.

...үлэй жэлнүүдтэ партида орог...ой дунда хүдэлмэришэдэй тоо ...эд олошороо. Гэбэшье, зарим ...органзацинууд партиин гэ...дэ абалгаар уставай энэ эрил... сахидаггүй. Партиин XX съезд... КПСС-эй ЦК-гэй тоосоото элид...соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, партиин ...ые олошоруулха, тэрэнэй зэргэ...лангаяа хүдэлмэришэдые абаха ...гтэ анхаралаа батаар хандуул... болоһон ушар хадаа нютагай ...тийна органуудай эмхидхэлэй ...элмэридэхи ехэхэн дутагдал бо...о.

...956 оной үнгэрһэн табан һарын ...ша соо Улан-Удын городской ...органзацяар партиин гэшүү... кандидадуудаар абтаһан хүнүү...миин 37,5 процентнь хүдэлмэ...эд байха юм. Тэрэшэлэн Горо...ско парторганизацяар партида ...аһан хүнүүдэй 46,6 процентнь ...элмэришэд байна.

...рбээ партийна эхин организа...н эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлмэ...жэ, коллективэйнгээ хэрэгэй тү... оролдодог, олониитэтэй нягта ...боо барисаатай байгаа һаа, пар...н зэргэдэ хүдэлмэришэдэй олоо... орохо байһаниинь найдамтай. ...Иимэ эрилтэ гансал предприяти...дай парторганизацинуудта бэшэ, ...ин колхозойшье парторганизаци...дта хэгдэдэг байна. Һүүлэй жэл...үдтэ хүдөө ажахын һалбаринууд... хүдэлжэ байһан хэдэн олон тү...шүүл—колхознигууд, МТС-үүдэй ...ион совхозуудай хүдэлмэришэд, ...өөгэй интеллигенци ургаа. Энэ ...аа партийна организацинуудай ...га болохо тон ехэ хүсэн гээшэ. ...үлэй жэлнүүдтэ партида колхоз...уудай орохо ябадал нилээд оло...ржо, колхозой парторганизаци...удай үүргэ дээшэлжэ, арад зон... холбоо барисаагаа һайжаруул... байна. Гэхэтэй хамта, зарим ...рторганизацинууд түрүү колхоз...гуудые партиин зэргэдэ абаха хэ...гтэ анхаралаа багаар хандуулна. ...эшээнь, Байкало-Кударын, Ку...мканай, Хойто-Байгалай аймагуу...й парторганизацинууд энэ жэлэй ...бан һара соо нэгэшье колхозни...е партиин гэшүүнэй кандидадаар ...аагүй. Энэ турша соо Тарбага...йн аймагай парторганизациин ...ртиин гэшүүндэ абаһан шэнэ кан...дадуудай миин 16,7 процентнь ...лхознигууд байха юм. Зарим эхин ...ганизацинууд хэдэн жэлэй турша ...о партиин зэргэдэ нэгэшье хүниие ...бадаггүй байна. Тон үсөөхэн гэ...шүүдтэй тиимэ парторганизацинууд колхозойнгоо ажахын хүгжэлтэдэ һулаар нүлөөлдэгынь мэдээжэ.

Хаана, ямар предприятиин болон колхозой парторганизаци бүхы гэшүүдээ үйлэдбэриингөө шиидхэхы һалбаринуудта зүбөөр хубаарилан табинаб, тэндэл партиин зэргэдэ заатагүй олон хүнүүд абтадаг байна. Энэ хадаа ажахын шиидхэхы һалбаринуудта коммунистнуудай түрүү үүргэ эзэлжэ, партийнабэшэ хүнүүдтэ жэшээ харуулан, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулһыень гэршэлнэ гээшэ.

Партиин айкомууд, илангаяа хүдөөгэй айкомууд партида шэнэ гэшүүдые абаха хүдэлмэреэ һайжаруулхын тулада эхин парторганизацинуудые бэхижүүлхэ, коммунистнуудые ажахын шиидхэхы һалбаринуудта зүбөөр хубаарилан табиха уялгатай.

Мүн тиихэдэ партиин гэшүүдэй дунда колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй тоо олошорбо гэжэ һанаагаа амараад лэ, партида орогшодто эрилтэ багадхажа огто болохогүй. Манай парти хүдэлмэришэн, колхозник гээд лэ тэдэниие бараниинь өөрынгөө зэргэдэ абахагүй, харин тэдэнэй эрхимэй эрхимүүдые шэлэн, хүн бүхэндэ тусгаар хандажа абаха ёһотой. Нэрэ зүүһэн партиин гэшүүн манда оройдоошье хэрэггүй. Партиин гэшүүдэй имагтал тоое олошоруулхын хойноһоо оролдохо бэшэ, харин тэдэнэй шанарые һайжаруулха хэрэгтэй гэжэ манай агуухэ Ленин багша һургадаг һэн. Тиимэһээ партиин зэргэдэ шэнэ хүнүүдые абахадаа Ленинэй энэ заабариие наринаар сахиха шухала.

Ямар нэгэн хүниие партида абаха тушаа партийна эхин организациин шиидхэбэри хадаа КПСС-эй райкомдо баталагдаһанай һүүлээр хүсэндөө ородог гээшэ. Тиимэһээ райкомууд партида абтагшадай шанарай түлөө партиингаа урда сэхэ харюусаха ёһотой. Райкомой секретарьнууд, бюрогой гэшүүд хадаа партиин зэргэдэ орохые хүсэгшэдтэй тус тустайнь һайса хөөрэлдэхэ, тэдэниие бүхы талаһаань һайса мэдэжэ, шалгаха уялгатай.

Зарим парторганизацинууд партиин зэргэдэ түрүү эхэкэрнүүдые үсөөнөөр абадаг. Иимэ ябадалтай саашадаа эбсэжэ болохогүй.

КПСС-эй райкомуудай бюро, тэдэнэй секретарьнууд парторганизацинуудай ургалтаар өөһэдөө тусгаар һонирхожо, энэ асуудалые райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, мүн парторганизацинуудай тоосоое шагнаха ёһотой.

КПСС-эй зэргэдэ шэнэ гэшүүдые абаха хэрэг һайжаруулга гээшэ партийна эхин организаци бүхэндэ парти доторой хүдэлмэри һайжаруулха, ажалшадай дунда политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэдхэхэ эрилтэ табина. Хүн бүхэндэ тусгаар хандажа, илангаяа мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые, түрүү колхознигуудые, советскэ интеллигенциин эгээл эрхимүүдые партиин зэргэдэ шэлжэн оруулха тушаа КПСС-эй XX съездээр табигдаһан зорилго бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Советскэ Союзай ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственнэ делегацинуудай хоорондо хэлсээн болоно байна

Июлиин 9-дэ Кремльдэ Советскэ Союзай ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственнэ делегацинуудай хоорондо хэлсээн болоно эхилбэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Б. Н. Пономарев ба КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Түрүүлэгшын орлогшо Пак Ден Ай, КНДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Нам Ир, КНДР-эй Гүрэнэй Түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Ли Чжон Ок, КНДР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Ли Сан Чо гэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөн болоо.

Хөөрэлдөөнэй үедэ советскэ талаһаа СССР-эй Госэкономкомиссиин түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо П. В. Никитин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи экономическа холбооной Главна управлениин начальник К. И. Коваль, СССР-һээ КНДР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. И. Иванов, СССР-эй МИД-эй Дальневосточно таһагые даагша И. Ф. Курдюков, СССР-эй МИД-эй хэблэлэй таһагые даагшын орлогшо М. А. Харламов гэгшэд байлсаа.

Үнэн сэдьхэлэй ба бэе бэеэ гүйсэд ойлголсолгын оршон байдалда болоһон хэлсээнэй үедэ СССР-эй ба КНДР-эй хоорондохи экономическа болон культурна харилсаа холбооое саашадань үргэдхэхэ асуудалнуудаар һанал бодолоо хэлсэһэн байна.

Хөөрэлдөөнэй үедэ хэлсэгдэһэн асуудалнуудые саашадань наринаар хаража үзөөд, өөһэдынгөө дурадхалнуудые оруулхыень экспертнүүдтэ даалгаха гэжэ хоёр Талануud хэлсэбэ.

Хэлсээн үргэлжэлүүлэгдэхэ байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Трофейнэ фондые шалгажа үзэхэдэ, польско музейнүүдтэ хамаатай зураглан харуулгын ба прикладной искусствын зохёолнууд олдоһон байгаа. Тэдэниие Польско Арадай Республикын Правительствода түлөөһэтүйгөөр бусаажа үгэхэ гэһэн шиидхэбэри СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа.

Эдэ үнэтэ зүйлнүүдэй дунда польско национальна искусствын гайхамшагта зохёолнууд бии. Тэдэниие 1939—1944 онуудта гитлеровецүүд Польшоһоо буляажа абаашаһан байгаа. Эдэ үнэтэ зүйлнүүдые Германиин газар дээрэ дайнай боложо байха үедэ Советскэ Арми аршалан хамгаалжа абаһан юм.

СССР-тэ 800 шахуу картина, 10500 үлүүтэй гравюра болон зурагууд, 1100 үлүүтэй прикладной искусствын зүйлнүүд бии юм.

Польско Арадай Республикада дамжуулан үгтэхэ болоһон зохёолнуудай тоодо польско элитэ ехэ мастернууд—А. Герымскиин, Г. Родаковскиин, Ф. Смуглевичын, Ю. Хелмоньскиин, Л. Рычулковскиин, В. Герсоной, С. Ленцын, Ю. Брандтын зуратууд бии. Мүн «Станьчик», «Сигизмунд Август ба Бар ара», «Сигизмундын үхэл», «Генрих Краевскиин портрет» гэжэ польско агуухэ уранзурааша Ян Матейкын зураһан зурагууд бии. Уранзурааша В. Ваньковичын зураһан Адам Мицкевичын гайхамшагта портрет һонирхолтой хүдэлмэринүүдэй тоодо оролсоно. Баруунevропейскэ уранзураашад—Мемлингын зураһан «Страшный суд», XVI зуун жэлдэ ажаһууһан мэдэгдээгүй нидерландска уранзураашын зураһан «Оплакивание Христа», XVII зуун жэлдэ—голландска уранзураашадай зураһан—Ван-Гоиена, Рейсдоля, Бэрхема гэжэ зуратууд, французска уранзураашад—Ларжильерэй зураһан «Нохой ба һармагшан хоёртой һууһан эхэнэрэй портрет», И. Давидай зураһан «Потоцкиин портрет», польско уранзураашад ба гравёрнууд—Я. Норюлинай, А Котсисай зурагууд, Я. Зярнкын, Е. Фалькиин, Д. Ходовецкиин, Я. Пивоварскиин шухаг гравюранууд, баруунevропейскэ графикын мастернууд Дюрерэй, Офорт Рембрандтын, Каллын гравюранууд Тьеполын болон Менцелиин зурагууд тон ехэ һонирхолтой. Прикладной искусствын зүйлнүүдэй дунда эртэ урдын тон хомор вазанууд оролсоно.

Советскэ Союзай болон Польско Арадай Республикын Правительствонуудай хоорондо хэлсээн хэгдэжэ, Польско Арадай Республикын Правительствын үүсхэлээр Советскэ олониитэтэй танилсуулхын тулада уранзурагай ба графикын эдэ зохёолнуудай выставкэ Гүрэнэй Эрмитаж соо энэ оной июль һарада эмхидхэгдэхэ болоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет уранһайханай эдэ үнэтэ зүйлнүүдые Польско Арадай Республикын правительстводa дамжуулан үгэлгэ советскэ ба польско арадуудай хоорондохи ахадүүтэй харилсаа холбооe болон хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ шухала туһа нэмэри болохо гэжэ тоолоно.

Камбоджын гүрэнэй ажал-ябуулагшадай делегаци Москваһаа мордобо

Советскэ Правительствын уряалаар айлшалжа ерэһэн Камбоджын гүрэнэй ажал-ябуулагшад Советскэ Союз дотор недели соо байһанайнгаа һүүлээр июлиин 9-дэ Москваһаа мордобо. Делегациин составта Королевскэ Дээдэ Зэргэтэ принц Народом Сианук, принц Сисоват Монипонг, Камбоджын Премьер-Министр Ким Тит, Камбоджын Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Ум Шеанг Сум болон бусад хүнүүд ороно.

Центральна аэродром Камбоджын, СССР-эй Гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Айлшадые мордохуулхын тулада Н. А. Булганин, Г. М. Маленков, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Н. М. Пегов болон бусад албан тушаалта хүнүүд, столицын ажалшадай түлөөлэгшэд ерэһэн байна. Гадаадын гүрэнүүдһээ Москвада байдаг дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудай толгойлогшонор, советскэ болон гадаадын журналистнууд байлсаба.

Камбоджын, СССР-эй Гүрэнэй гимннүүд сууряатана.

Народом Сианук, Н. А. Булганин хүндэлэлэй харуулай хажуугаар ябажа үнгэрнэ.

Удаань принц Народом Сианук микрофоной дэргэдэ иимэ үгэ хэлэбэ:

— Мартагдашагүй юумэнүүдые үзэжэ хаража недели соо байһанайнтаа һүүлээр,—гэжэ тэрэ хэлэнэ,—Советскэ Союзай газар дайдаһаа гаража ошохо зуураа, ахадүүгэй ёһоор айлшалуулһанайнь түлөө, Камбоджын Королевствын онсо байдалые арюун һайхан сэдьхэлһээ ойлгоһонойнь түлөө агуухэ энэ ороной Правительстводa, арадта өөрынгөө зүгһөө гүнзэгы баясхалан хүргэхэ, мүн манай делегациин зүгһөө баясхалан хүргэхэ гээшэ минии уялга гэжэ тоолоноб.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ господин Булганинай ба минии субботодо гараа табиһан хамтын коммюникее бүхы кхмернүүд баяртайгаар һайшаана. Үнэхөөрөөшье, Советскэ Союзтай хани барисаатай байлга хадаа эб найрамдалай үнэтэ найдабариие манай эхэ орондо олгоно гэжэ, Советскэ Союзай тон һайхан сэдьхэлһээ бидэнэртэ дурадхажа байһан техническэ ба материальна туһаламжа хадаа манай ороние мүнөө сагай техникээр бүри ехээр зэбсэгжүүлгэдэ, манай арадай ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлгэдэ ехээр туһалха байна гэжэ минии эсэгэ оронойхид лабаар этигэнэ.

Тиин Советскэ Союзай зүгһөө Камбоджодо үзүүлжэ байгаа үнэтэ дэмжэлгэ хадаа Азиин арадуудта аша туһатай байха байна. Гадна, энэ дэмжэлгэ хадаа эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хэхэ гэһэн Советскэ Союзай бодото эрмэлзэлгые харуулһан элитэ гэршэ мүн болоно.

Бэеэ даанхай байдалаа шангаар хамгаалжа байдаг нейтральна Камбоджа хадаа тэрээндэ арюун һайхан дэмжэлгэ үзүүлжэ байһанайнгаа түлөө ямар нэгэн эрилтэ мүнөөшье үедэ табяагүй, хойшодоошье табихагүй байһандань Советскэ Союзда баясхалан хүргэнэ.

Гадна, Советскэ Союз манай бодото хэрэглэмжые хараадаа абан, манда туһалха байна. Тиин тэрэ туһаламжань саашадаа бодото һайн туйлалтанууд боложо, кхмер арадта ехэ ашаг олгохо байна. Эгээ энэ хадаа господинууд маршалнууд Ворошилов ба Булганинтай, г-н Хрущев, г-н Маленков, г-н Молотов, г-н Шепилов болон советскэ бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй минии хэһэн шууд сэхэ, үнэн сэдьхэлэй хэлсээнэй үрэ дүн мүн болоно.

Эгээл иимэһээ Камбоджын Королевство тэрээндэ үнэн сэдьхэлһээ үгтэһэн туһаламжые гүйсэд этигэлтэйгээр хүлеэн абаад, Советскэ Союзтай үнэн һайхан, бүрин дүүрэн хани барисаатай байха хүсэлтэй байһанаа мэдүүлээ.

Манай делегациие хаа хаанагүй тон халуунаар хүлеэһэн энэ агуухэ ороной арадуудта камбоджийска арадай баясхалантай һайхан үгэнүүдые хандуулнаб.

Удаань принц Народом Сианук Н. А. Булганин хоёр гараа шангаар барилсана. Суглараашад айлшадые халуунаар мордохуулна. Эдир пионернүүд Камбоджын гүрэнэй ажал-ябуулагшадта баглаа сэсэгүүдые барюулна.

9 час 15 минутада мүнгэн шэнги машинанууд агаарта дэгдэнэ.

(ТАСС).

Забайкалиин областной центр болбосон түхэлтэй боложо байна

ЧИТА, (ТАСС). Эндэ хүн зоной байрын, культурна, ажаһуудалай барилга үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна.

Читынхид урдань мэдэхэ олон газарнуудаа мүнөө танихаяа болижо байна. Молотовой үйлсэ сэбэрлэгдээ, гоёогдоогүй, эгээл муухай үйлсэнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог һэн. Бороогой ехээр ороһоной һүүлээр хадаһаа урдаһан уһан энэ үйлсын тэг дундуурнь урдадаг байгаа. Мүнөө энэ үйлсэ асфальтаар хушаатай, хажуу талаарнь һайн тротуарнууд хэгдэнхэй, модонууд һуулгагданхай. Урдань модон гэрнүүдэй байһан газарта 3—4 шардаагтай кирпиисэ гэрнүүд бодожо байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ талмай айхабтар гоё болоо. Эндэ сквер бии болгогдоо. Талмайе тойроод олон шардаагтай гэрнүүд баригдажа байна. Мэнэ һаяхан энэ талмайн нэгэ углуудань «Родина» гэжэ харалгын хоёр залтай кинотеатр нээгдээ.

Забайкалиин областной центр улам ехэ боложо байна. Тэрэнэй хойто таладань хэдэн шэнэ үйлсэнүүд бии болоо. Электромеханическа заводой болон Читын биологическа управлениин хүдэлмэришэд ба албахаагшад эндэхи сэбэр һаруул гэрнүүдтэ һууна. Тиигэбэшье эндэ гэрнүүдэйнь забһараар үни заяанай томо гэгшын нарһан модонууд үшөөл байһаар. Мүн городой урда талада Эндидэй голой саада бэедэ олон барилганууд хэгдэнхэй.

Мүнөө центртэ, тэрэнэй захаарнь таби гаран барилганууд хэгдэжэ байна. Эдэнэй олонхинь педагогическа болон медицинскэ институдуудай, түмэр замай, лесотехническэ болон кооперативна техникумүүдэй, байшангууд болон хамтын байранууд, телефонно станциин, областной больницын байшангууд, байрын гэрнүүд баригдана. Гүрэнһөө мүнгэ зээлеэр абаһан хэдэн зуун хүнүүд эндэ өөһэдтөө гэр барина.

Украинада түрүүшын һургуули-интернадууд байгуулагдаба

КИЕВ, (ТАСС). Украинада һуралсалай шэнэ жэлдэ табин һургуули-интернадууд байгуулагдаха. Республикын гэгээрэлэй министрын орлогшо нүхэр А. Н. Русько ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдээсэбэ:

—Украинын бүхы областьнуудта һургуули-интернадууд байгуулагдахань. Энээндэ 10 мянга шахуу үхибүүд һураха юм.

Гоё һайхан газарта байһан тон эрхим байшангууд һургуули-интернадуудта үгтэхэ. Макеевкэ гэжэ Донецкэ городтохи Кировэй нэрэмжэтэ завод «Горки» гэжэ өөрынгөө дача интернадта үгөө юм. Энэ дачын газар дээрэ гурба мянган дүрбэлжэн метр талмайтай зургаан байшан, ехэ парк, фруктово сад, сөөрэм бии юм. Һаруул сэбэр таһагууд соо столово, унтадаг газарынь, һураха кабинедүүдынь кружогуудай хүдэлхэ таһагууд, библиотекэ, спортивна зал байха юм.

Һургуули-интернадуудта үйлэдбэриин мастерскойнууд байгуулагдаха. Эндэ, мүн һургуули шадарай туршалгын талмай дээрэ үхибүүд ажалай дүй дүршэлтэй болохо юм.

Багшанар болон хүмүүжүүлэгшэдые томилолго мүнөө дүүрэжэ байна. Гэгээрэлэй министерствын дэргэдэ һургуулиин директорнүүдэй болон һуралсалай таһагые даагшанарай тусгаар семинарнууд эмхидхэгдэбэ.

Һургуули-интернадуудые һуралсалай жэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ республикын хэдэн арбаад заводууд болон фабриканууд, олон эмхи зургаанууд хабаадана. Хүнгэн, нютагай болон түлишын, саарһанай болон модо үйлэдбэрилгын промышленностиин предприятинуудта эдээнэй хэрэгсэлнүүдые—формын костюмуудые, мебель, харуулан ойлгуулха хэрэгсэл бэлэдхэгдэнэ, библиотекэнүүд номуудаар бүридхэгдэнэ.

Ойрын жэлнүүдтэ Украинада үшөө хоёр зуу гаран һургуули-интернадууд нээгдэхээр хараалагдана. Эдээндэ типовой проектээр шэнэ байшангууд баригдаха юм.

1922 оной декабрьда, 1923 оной январьда В. И. Ленинэй сээжээр хэлэһэн үгэнүүдые бэшэһэн брошюра хэблэн гаргагдаба

1922 оной декабрьда, 1923 оной январьда В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэнүүдэй, тэрэ тоодо «Захяа» гэжэ нэрлэгдэһэн, «Съезддэ эльгээгдэһэн бэшэг», «Хуули гаргалгын үүргэ госпланда дамжуулан үгэхэ тухай» бэшэг, «Национальностьнууд тухай гү, али «Автономизаци» тухай асуудалаар бэшэгүүдэй оруулагдаһан брошюра политическэ литературын гүрэнэй хэблэл гаргаа.

Эдэ документнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай бэшэһэн оршол соо иигэжэ заагдана:

КПСС-эй ЦК-гэй шиидхэбэреэр толилогдоһон эдэ ленинскэ документнүүд КПСС-эй XX съездын делегадуудта мэдээсэгдэһэн, удаань партийна организацинуудта эльгээгдэһэн байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй заабариин ёһоор, В. И. Ленинэй эдэ бэшэгүүд «Коммунист» гэжэ журналай 1956 оной 9-дэхи номерто толилогдоод, мүнөө тусхай брошюра болгон гаргагдаба.

Энэ брошюра 1 миллион хэһэг тиражтайгаар хэблэгдээ.

(ТАСС).

Советскэ делегаци Улан-Батор ерэбэ

УЛАН-БАТОР, июлиин 9. (ТАСС). Арадай революциин 35 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ уригдаһан хариин гүрэнүүдэй делегацинууд Монголой Арадай Республикын столицада ерэжэ байна. Мүнөөдэр П. Г. Москатов түрүүтэй, Советскэ Союзай делегаци ерэбэ. СССР-эй ба МНР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ айлшадые МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Цеденбал, Монголой арадай-революционно партиин нэгэдэхи секретарь Дамба болон гүрэнэй ба партийна бусад хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад, Монголой олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд угтаба. Советскэ делегациин гэшүүн, СССР-һээ МНР-тэ байдаг посол Писарев, мүн тэрэшэлэн КНР-эй, КНДР-эй, Чехословакиин, Румыниин, Албаниин ба Венгриин дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудай толгойлогшонор угтагшадай дунда байлсаба.

Мүнөөдэр Хитадай Арадай Республикын делегаци Улан-Батор ерээ. Тэрээниие КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьерэй орлогшо Ли Сянь-нянь толгойлно. Мүн Индиин ба Вьетнамай Демократическа Республикын делегацинууд ерээ.

Хүндэтэй лектор

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай фермэ зундаа Тураахин гэжэ элдин нютагта байрлана. Нэгэтэ энэ фермын улаан булан соо ороходомнай хүн зон олоороо суглараһан байба. Эндэ һаалишадһаа гадна үндэр наһатай колхознигуудшье, ухибүүдшье бии.

Сугларагшад эндэ гаргагдаһан «дайшалхы хуудаһа» уншана. Зарим нэгэнниинь газетэ, журнал харана. Ханын захаар таарууханаар табигдаһан стулнууд дээрэ наһажаал болоһон үбгэд, хүгшэд үдэрэйнгөө һонинуудые хөөрэлдэн һууна.

Энэ үедэ баруун гартаа тетрадь бариһан гушаад гаран наһатай эхэнэр орожо ерэбэ, эндэ байһан хүнүүдтэй амар мэндэеэ андалдаад, фермые даагша Бадмацырен Аюшеевтэй, һаалишадтай хөөрэлдэжэ оробо. Энэмнай политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Общестын гэшүүн, нютагай дунда һургуулиин багша Лина Лыгденовна Дамдинова гээшэ.

Лекциин эхилтэр үшөө 30 минута үлөөд байба. Тэдэнэр фермын һаалишадай хэдэг хүдэлмэри тухай хөөрэлдэнэ, тэдэнэй ажалда тохёолдодог дутагдалнуудые хэлэшэн гэжэ усадхаха тушаа хэлсэнэ.

— Танай фермын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө жэлдэ урда жэлнүүдтэ орходоо һайнаар хүдэлжэ байна. Үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ пүүд һү һаадаг һаалишад улам олошороко байна. Саашадаа үшөө һайнаар хүдэлмэрилхыетнай хүсэнэб, — гээд Лина Лыгденовна фермые даагшада хэлэнэ. Тэз саанашаг һуужа байһан залуушаг эхэнэр дүтэлэн ерээд, ингэжэ хэлэбэ:

— Эндэхи фермынхидэй показательнууд мүнөө үшөө бага гээшэ. Зарим һаалишаднай сүүдхэдөө пүүд һү нэгэ үнеэнһээ һаажа шаданагүй. Хура бороогой хомор дээрэһээ, ногооной гараса бага, мал һайса гадаадүй байна. Һү һаалгаа дээшэлүүлхын тула малдаа нэмэлтэ тэжээл, ногоон конвейер сэхээр эдюулхэ болоод байнабди.

Тэрэнэй хэлэһые тэндэ байгшад зүбшөөбэ.

—Зай, нүхэдүүд! Лекциеэ эхилхэ сагнай болоо,—гэжэ фермые даагша малшадта хандан хэлэбэ. Нэгэ хэдэн минутын үнгэрһэн хойно улаан булан соо абяа шэмээгүй болошобо. Малшан бүхэн һуурияа эзэлээ. Лекци уншахаяа үгэ абһан нүхэр Дамдинова трибунын саана гараад, ингэжэ хэлэбэ:

—Ямар темээр лекци уншахаяа байһыемни таанар мэдэжэ байнат. Тиибэ ябашье үнеэдые хэды дахин һаалтай гэһэн темээр лекци уншахаяа байнаһаа дахин һануулнаб. Үнеэдые сүүдхэ соогоо һайнаар эдеэлүүлээд хоёр һаахада ажалай гаргаша ехээр хорохо болоно гэжэ Лина Лыгденовна лекциеэ үргэлжэлүүлнэ.

Энэ лекци уншахын тула нүхэр Дамдинова ехэхэн саг соо бэлэдхээ. Мэргэжэлтэдһээ энэ асуудалаар зүбшэл абаа. Гадна үнеэдые сүүдхэдээ хоёр дахин һаахада үлүү һайн байһан тухай түрүү һаалишадай дүй дүршэлһөө баримтануудые хэрэглээ. Мүн тэрэшэлэн эндэхи фермын һаалишадай үнеэдэй сүүдхэдээ хоёр дахин һаагаад, һү ехээр абажа болохо байһан тухай тусгаар тоогтон хэлээ.

Дүшэн минута соо үргэлжэлһэн энэ лекци дүүрэбэ. Һаалишад үшөө һууриһаа бодонгүй. Тэдэнэр Лина Лыгденовнаһаа уншаһан лекцеэр ехэ һонирхоһон хэбэртэй, нэгэ хэды минута абяа шэмээгүй байд гээд, хойно хойноһоо асуудалнуудые лекторһээ һуража оробо. Лектор малшадай һураһан асуудалнуудта ойлгосотой харюу үгэбэ.

Лина Лыгденовна Дамдинова ганса мүнөө ниимэ һонирхолтой, хүнэй сэдьхэлдэ оромоор лекци уншаа бэшэ, харин арад зоной һонирхолоор, удха һайнтай лекцинүүдые ходоо уншадаг. Энэ нүхэрэй уншаһан лекци колхознигуудай ажал хүдэлмэридэнь, ехээр нүлөөлдэг. Жэшээнь, «Үнеэдые хэды дахин һаалтайб» гэһэн темээр лекци уншаһанай һүүлээр, үүлтэрэй малай фермын һаалишад үнеэдээ сүүдхэдөө гурба дахин һаадаг байһанаа хоёр һаадаг болоо һэн.

Нүхэр Дамдинова ганса Калининай нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, мүн бүхы Курумканай аймаг соо һайн, олондо хүндэтэй болоһон лектор гэжэ суурхагдадаг болонхой. Хэрбээ «Лина Лыгденовна лекци уншахань» гэжэ дуулаа һаа, үтэлһэн залуугүй бултадаа сугларадаг.

Лина Лыгденовна лекци уншахадаа колхоз, фермэ болон үүлтэрэ, отаранууддай ажабайдалһаа үльгэр жэшээнүүдые олоор хэрэглэдэг. Энэ нүхэр гансал бэшэнһээ миин уншадаггүй, харин үнэн зүрхэнһөө юрэл хөөрэжэ байһан шэнгеэр хэлэдэг. «Тиимэ дээрэһээ нүхэр Дамдиновагай уншаһан лекцинүүд ойлгосотой, ажал хүдэлмэридэ нүлөөсэтэй байдаг, һонирхожо шагнадаг, хүншье олоороо сугларадаг байна» гэжэ колхознигууд хэлсэдэг.

Нүхэр Дамдинова биологиин багша байһан туладаа научно-естественнэ темэнүүдээр олон лекци уншадаг. Мэнэ һаяхан Сахандай гэжэ нютагта ажаһуудаг колхознигуудта «Газар дээрэ ажамидарал анха түрэжэ яажа бии болооб» гэһэн лекци уншаа. Энэ лекцинь сугларагшадые, илангаяа наһажаал болоһон колхознигуудые ехэ һонирхуулаа.

Лина Лыгденовна лекци бэлэдхэхэһээ урид колхознигуудай ямар юумэдэ һонирхожо, ямар темэнүүдээр лекци шагнаха хүсэлэнтэй байһыень мэдэжэ абадаг. Тингээд тэдэнэй дуратай темээрнь лекци бэлэдхэжэ абадаг байна. Жэшээлхэдэ, хартаабха ба овощь таряанай түлэг дундаа ябахада огородно бригадада ажалладаг колхознигууд овощной культурануудай ургасые дээшэлүүлхын тула ямар хүдэлмэри хэхэ ёһотойб» гэһэн темээр хөөрэлдөө гү, али лекци дуулаха дуратай байһанаа колхозойнгоо партийна эхин организациин секретарь нүхэр Мантаевта мэдүүлһэн байгаа. Огороднигуудайгаа энэ эрилтые дүүргэхын тула нүхэр Мантаев дээрэ дурсагдагша темээр лекци бэлэдхэхэ тухайнь Лина Лыгденовнада хэлээ һэн.

Уданшьегүй нүхэр Дамдинова лекциеэ бэлэдхээд, огородно бригадынхидта уншажа үгэһэн байха юм.

—Энэ темые агрономһоо дутуугүй мэдэхэ байнал. Дунда һургуулида биологи заадаг багшамнай колхозой агроном шэнги байдаг ха юм, —гэжэ лекцидэ байһан колхознигууд лектор тухай өөһэд хоорондоо хөөрэлдэжэ һэн. Энээн дээрэһээ мэдэхэдэ энэ лекцинь мүн лэ һонирхолтой байгаа.

Лина Лыгденовна тусхай түсэб зохёогоод лекцинүүдые бэлэдхэдэг ба уншадаг юм. Тиихэдээ лектор ажахын энээхэн үедэ ямар лекци уншабал аша туһатайб гэжэ тодорхойлдог. Мүнөө советскэ арад партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна. Тиимэһээ КПСС-эй XX съездын материалнуудые ажалшадта ойлгуулха гэшээ тусгаар удхашанартай.

Июль һарада нүхэр Дамдинова «Шэнэ табанжэл соо СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд тухай» гэһэн темээр лекци бэлэдхэжэ, 2—3 газарнуудта уншаха түсэбтэй. Энэ түсэбөө лектор заатагүй дүүргэхэ байна.

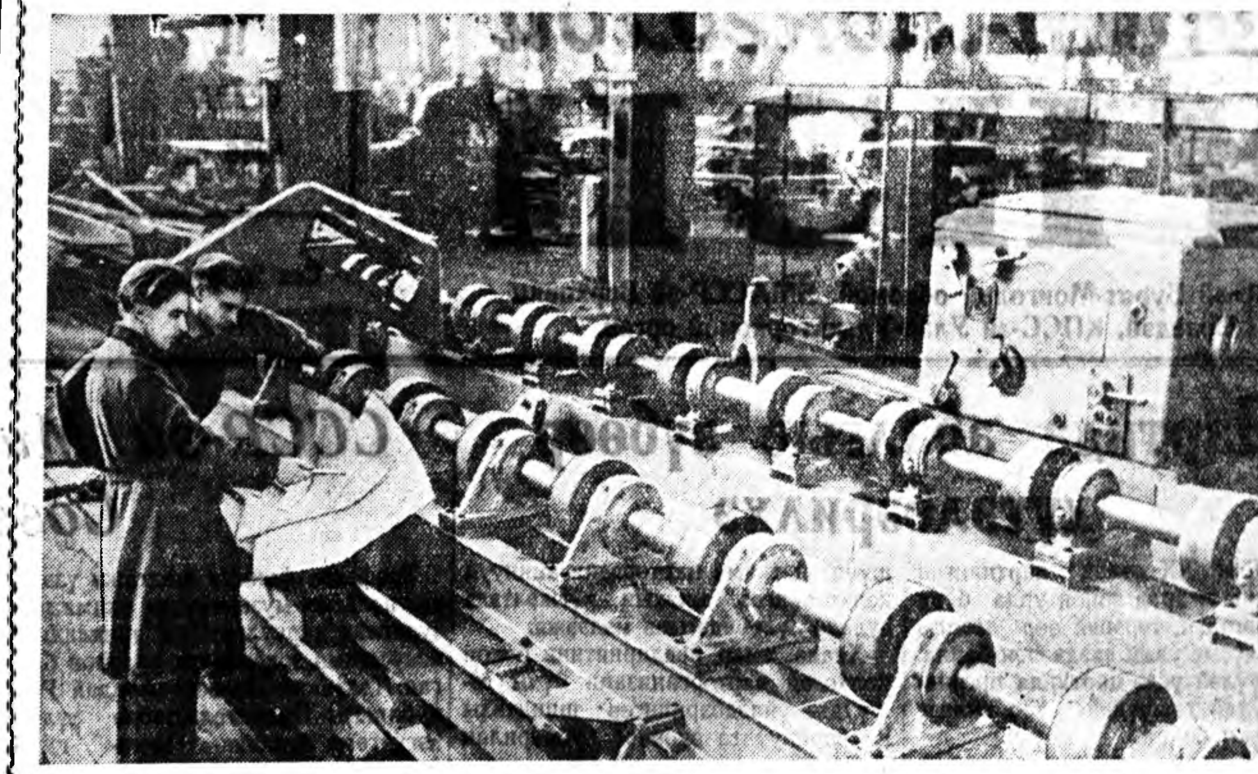
Нүхэр Дамдинова һара бүхэндэ нэгэ лекци бэлэдхэжэ, тэрэнээ 2—3 газарта уншадаг. Жэшээнь, июнь һарада «Нойр ба зүүдэн» гэһэн темээр лекци бэлэдхээд, колхозой центртэ ба Сахандай гэжэ нютагта уншаһан байха юм.

Уншаһан лекцинингээ удхые һайса ойлгуулхын тула лектор хадаа мэдүүлэл бүхэнэй һайса найруулжа хэлэдэг. Гадна лекци уншажа байхадаа элдэбын ойлгосогүй, илангаяа хари үгэнүүдые хэрэглэдэггүй. Нүхэр Дамдиновагай лекци шагнахада ойлгосогүй үгэнүүд ушардаггүй шахуу. Тиихэдэ лекциеэ найруулан хэлэхэдээ сонирхуулагдаагүйдэдлэг шэнги нэгэ сонин юу мэдэршье, эрдэм һургуулиие хаалдаа абалсадаг. Лекци уншахадаа нүхэр Дамдинова ойлгуулжа байһан материалаа гүнзэгы удхатайгаар найруулдаг. Лина Лыгденовна лекциеэ ехэнхидээ буряад хэлэн дээрэ уншадаг юм.

—Лекционно пропаганда үргэн ниитэ арад зоной дунда коммунистическэ үзэл суртал үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ түйлай ехэ үүргэ дүүргэдэг. Тиимэ дээрэһээ бидэ, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Общестын гэшүүд колхознигуудай дунда удха түгэлдэр лекцинүүдые олоор уншаха ёһотойбди, —гэжэ Лина Лыгденовна Общестын гэшүүдые уряалдаг.

Б. Ширеторов,
манай корр.

ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

400—1200 мм диаметртэй, 5 метр утатай түмэр-бетонно напорно трубануудые бэлэдхэдэг арматурно орёолгын тусхай станок Рязанска станок бүтээлгын заводто бүтээгдэбэ. Энэ станогой проектые конструктор нуудай заводской бригада ахалагша конструктор А. А. Кузнцай хүтэлбэрээр зохёоһон байна. Станок хадаа түмэр-бетонно напорно трубануудые хэхэ үндэр бүтээсэтэй индустриальна арга хангажа үгэхэ байна. Станогые нэгэ хүдэлмэрилэгшэн хүдэлгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ станок хабсаргагдажа байна.

РСФСР-эй Педагогическа наукануудай академиин дефектологиин институтдай Свердловско научно-шэнжэлэлгын һохор хүнүүдтэ туһалха техникэ зохёодог лаборатори юрын типографска текстнүүдые һохор хүнэй уншаха арга олгохо хэдэн түхеэрэлгэнүүдые зохёобо. Энэ хадаа тон шухала удхашанартай байна.

«Уншадаг» шэнэ машинын гол хубинь бологшо «уншадаг» головко доторнь фотоэлементнүүд гү, али фотосопротивлени бии юм. Машинын хүдэлмэрилжэ байха үедэ энэ головко хэблэмэл текстын мүрнүүдые зүбшэн жэгдэр ябажа байдаг. Типографска хара будагаар хэблэгдэһэн үзэгүүдэй элдэб хубинууд электромагнитна релетэй гү, али абяа гаргадаг генераторнуудтай холбоотой тус тус фотосопротивленинүүдые хүдэлгэнэ. Тиимэһээ энэ машина һохор хүндэ юрын типографска аргаар хэблэлһэн номые нэгэн гэбэл абяанай хүсөөр уншуулдаг, үгы гэбэл үзэгэй хуби бүхэние тэмдэглэһэн тусхай тоборюулгануудые гүбылгэн үгэжэ, гараарнь уншуулдаг байна. 40—60 часай туршада заалгаад байхадаа, һохор хүнүүд энэ машинын хүсөөр юрын ямаршье ном уншажа шадаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: институтдай хүдэлмэрилэгшэ инженер Л. М. Скобенников филологическа факультедэй һохор болоһон студент В. Глебовые «уншадаг» машинатаяа танилсуулжа байна.

Набшаһата тэжээл бэлдэнэ

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункожапов, парторганизациинь секретарь нүхэр Дандаров) ниитэдээ адуу малые бүрин бүтэн ондо оруулхын, мүн ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тулада набшаһата тэжээл 5800 центнерһээ бага бэшээр суглуулха гэжэ шиидэхэй. Энээние бэелүүлхын түлөө колхоздо 4 бригада эмхидхэгдээ. Ажаллажа эхилһэнһээ хойшо эдэ дүрбэн бригадын 108 гэшүүд хамтадаа 700 гаран центнер набшаһата тэжээл суглуулжа хатаагаад һурилэбэ.

Набшаһата тэжээл суглуулгада колхозой гэшүүдтэй хамта Сүхын МТС-эй механизаторнууд, Ноёхоной, Повородой долоон жэлэй һургуулинуудай һурагшанар, мүн тэндэхи тосхонуудай албахаагшад элдэбхитэйгээр хабаадалсана.

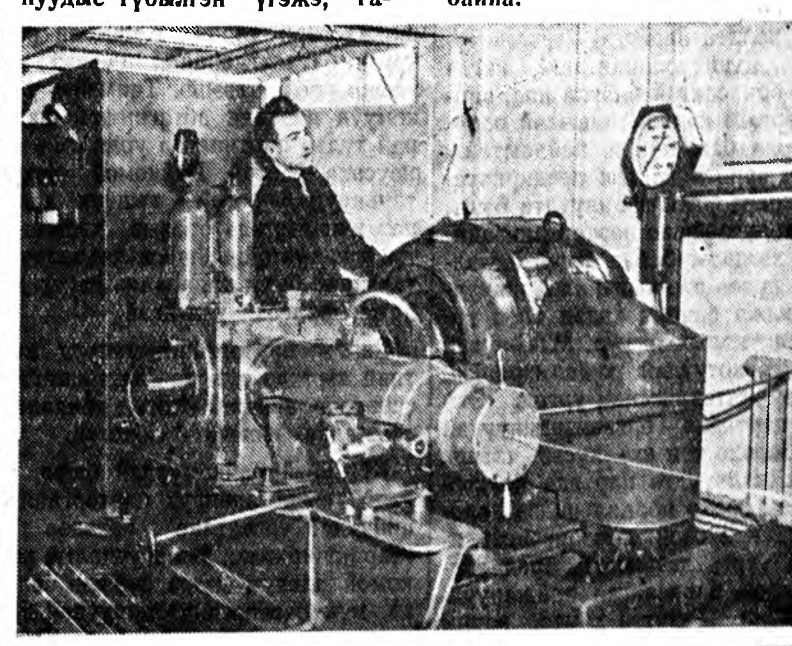
В. Бадашкеев.

Механизаторнуудай үүсхэл

Нүхэр Скобаевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид (Кяхтын МТС) полевой хүдэлмэриин һүүлээр колхознигуудай барилгадань туһалалсаха гэжэ шиидэһэн байна. Мүнөө механизаторнууд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Бурунда гэжэ нютагта 600 хониной байра барижа эхилээ.

Мүн энэ бригадын жэшээ Казаковой хүтэлбэрилдэг бригадын механизаторнууд дэмжэбэ. Тэдэнэр 2000 центнер ороохо хадагалаха склад Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо барижа үгэхэ гэжэ шиидээ. Складай һуури табигдаа, хэрэгтэй модон бэлэдхэгдэжэ байна.

С. Андреев.

МОСКВА. СССР-эй Наукануудай Академиин хэмгүй ехэ даралтын физикын лаборатори 1.500 атмосферэ хүрэтэр дералта хэдэг гидравлическа компрессор бүтээгдэбэ. Тиимэ даралтаар нэгэ часай турша дотор 0,8 миллиметр диаметртэй нүхэн соогуур нэгэ тонно шахуу уһан шахагдажа гарахаа байна. Тингэжэ шахагдаһан уһан агаарта ябаһан абяанһаа үлүү түргэнөөр гарадаг, тиихэ зуураа, түхэлөө алдадаггүй юм. Шахагдаһан уһан шудхалаабсэбрэлэгэдэ элдэ шахадаг аппарадуудай оронд, мүн мулыһэ отололго гэжэ мэтэдэ хэрэглэгдэжэ болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэмгүй ехэ даралтаар шахагдан гараһан уһые шэнжэлхэ гидравлическа түхеэрэлгэ харуулагдана.

ТАСС-эй фотохроника.

Түрүү тракторна бригада

Намагай полевой станда хон жэнхэн. Механизаторнууд тэрэ тойроной хүдэлмэри үни хада дүүргээд, ондоо тээшээ нүүһэн янзатай.

Шулэг уулын араар, тэрэнэй шэлэ өөдэ тээ холо хүрэтэр һунаһан нэмжээ үргэн тарялан жэгдэ һайнаар ургаһан шэнгисээр хүхэрэн үнгэтэнэ. Таряанай доодо захаар, намагһаа нааша хахалагдаһан шэнэ газар дээрэ таригдаһан кукурузын нүхэн бүхэнһөө набша намаа дэлбын һарбайлдажа, баян ургасые баяр асархаһь лабтайгаар харагдана. Тэрэнэй захада ошоод хайшаашье хара —алишье тээшээ сэб сэхэ шугам шэнги ряадуд зурыдана.

МТС-эй главна агроном Иван Константинович Кулик ургасын һайнда урмашан, квадрадай зүбөөр гараһые харуулан омогорхоно. Механизированнэ аргаар ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ арга хүсэд бии. Оролдолгын ашаар ниимэ сэб сэхэхэн ряд гараа бээз. Тингэбэшье кукурузын газар дээрэ ургажа гарахаа түрүүн манай республикада түрүүшынхиеэ хэгдэһэн ряд хоорондын элдүүрилгэ ехэ һонирхолтой. Энээнэй аша туһа ехэтэйшье байһаниинь мүнөө болоод байхада гайхалтай элеэр харагдана.

Энээн тухай нүхэр Кулик ингэжэ хөөрэнэ:

Би үшөө Украинада залуухан ябахадаа сахарна свёклын рядай хоорондохи элдүүрилгэ, тэрэнэй ургажа гарахаһаа урид хээд, ехэ һайн ургаса абадагыень харадаг байһан дээрэһээ, тэрэ дүршэлөө кукурузаа тариһан поли дээрэ туршаад үзэхэ шиидэһэн байгааб. Тэгэд энэмни һайн лэ үрэ үгэхэнь гэшэ ха, таанар юун гэжэ һанаха байнат? гэжэ тэрэ манда хандана.

Үнэхөөрөө кукурузын ургажа гарахаһаа урид, тарихадаа трактор сеялкэ хоёрой ябаһан мүрөөр хараалжа ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ гэшэш полиие элдэб бүртаг үбһэ ногооной ургасаһаа сэбэрлэжэ ябадалда ехэ туһатай. Мүнөө нүхэр Кулигэй үүсхэлээр энэ элдүүрилгын хэгдээд байхада поли дээрэ кукурузаһаа бэшэ нэгэшье ногооной ургажа байһаниинь харагданагүй. Кукурузынгаа заахан газар дээрэ бултагайд захалхатай алли хүндэлэн элдүүрилгэ хэгдэһэн байна.

Энэ дүршэлые хаа хаанагүй хэрэглэжэ гэшэ ехэхэн удхашанартай хэрэг байна гэжэ тэндэхи бүхы колхознигууд, механизаторнууд гүйсэд зүгэнэһэн байна.

—Кукурузын нэгэшье ногооной бултагдаагүйдэ, ряд хоорондын элдүүрилгэ «харанхыгаар» хэхэ гэшэш бэрхэл лэ байгаа һэн, тэд дүршэлтэй габшагай тракторыстнуудаа энэ хэрэгтэ табиһамнай, түрүүн тарилга хэхэдээ ябаһан мүрөө ехэ наринаар мүшхэжэ ябаад лэ энэ хүдэлмэрижэ хэрэжэхийнниинь, иимэ һайн үрэ гаража байна ха юм,—гэжэ тракторна бригадын бригадир нүхэр Шестаков урматайгаар хөөрэнэ.

Намагай хоймороор хахалагдаһан пар дээрэ ябаһан тракторай ухаа тооһо татан баруулха зүүлэхэнь харагдана. Энэ хадаа полиёо хүндэлэн хахалжа параа хоёрложо байһан байба. Боро шэрэтэй «Москвич» тэрэ полиие тойроод трактор бүхэнэй хажууда ошожо түгтэно.

Даруу аад, будүүбтэр дуутай, жэрбэгэр гоё бэетэй хүн тэрэ машина соохоо бууҗа ерээд, ажалай ябаса тухай механизаторнуудтай хөөрэлдэнэ, тракторыень ошожо шагнажа үзэнэ, нэгэ трактористын трактористоор ямар һайн хүдэлгэдэггүйдэ гомодохондь, тэрэниинь заһалсаадшье үгэнэ хэбэртэй.

—Пар хахалха газарнайшье барюушагүй, тэрэ тухай болошобо ха даа. Хари энэ зэргэлжэ байһан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой зүүн шэлэ дээгүүр хэдэн зуугаад гектар шэнэ газар хахалха аргатай байна. Тээд тэрэние манай бригада хэхые зүбшөөрөө һаатнай ехэл һайн байгаа гээд,—МТС-эй главна агрономдо тэрэ хандана.

—Өөрынтнай колхоздо хахалхаар шэнэ газар нилээд ехэ байха ёһотой, тэрэнээ хахалхаяа янат,—гээд нүгөөдэнь харюусахада:

—Бидэнэршни нёдондо, урзанда жэлнүүдтэ хэдэн зуугаад га шэнэ газар хахалаа бишүүбди. Энэ жэлдэшье 3—4 зуун га нэмэжэ хахалагдана. Тээд хэмжүүргүй газар гэжэ үгы хаям даа гэжэ буруушаахадань, МТС-эй главна агроном энэ колхозой газарые һайса мэдэхэ байһан дээрэһээ үшөөл 200-гаад гектар шэнэ газар хахалжа болохо гэжэ тодорхойлон харуулхадань, — тиимэшьел даа гэжэ энеэлдэн, механизаторнууд зүбшөөгөөд, нээрээшье 200-гаад га хахалха аргатайбди, тээд тэрэшни манда юун болохо юм, 3—5 үдэрэйл хэрэг ха юм. Тиимэһээ, энэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой шэнэ газар мандал хахалуулха байгаат даа,—гэжэ механизаторнууд хэлэнэ.

Энэ Үшөөтэйн МТС-эй түрүү тракторна бригадын механизаторнуудай юрын нэгэ үдэрэй ажалай үе байна. Бригадир Степан Иванович Шестаков «Москвичаар» олон ондоо газарнуудта хүдэлжэ байһан тракторнуудта ошожо, механизаторнуудта заабаринуудые үгэжэ, тэдэндэ туһалжа ябаһан үень байба. Энэ бригадынхид Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлдэг юм.

***

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз урда жэлнүүдтэ ажахын болон эмхидхэлэй талаар һуларһан, хүдэлмэриингөө урда гаража ядалсадаг болоһон байгаа. Энэ колхозой ондо туһаламжа болгон аймагай хүтэлбэрилэгшэд, организациинууд артелиин правлениин түрүүлэгшээр хүдэлхэеэ гуша мянгатанай нэгэн болохо Галсан Самбуевич Дармаевые эльгээһэн байгаа. Тиихэтэйгээ хамта МТС-эй зүгһөө колхозой үйлэдбэриин бухы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ туһаламжа бүри ехэ болгохын тулада тракторна бригадада шэнэ бригадирые томилһон байха юм. Үгэеэ ойлгосожо, эб зүблөө ололсоһон колхозой правлени болон МТС-эй тракторна бригада энэ хабарай полевой хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо ехэ хүдэлмэри хэбэ, хэжэшье байна, энээнһээ хойшо бүришье ехээр хэхээр хараалһан байна.

***

Тракторна бригадын полевой хүдэлмэриин хэмжээн ехэ юм. Зөөлэн хахалалгада оруулхада сезон соо хамта дээрээ энэ бригадынхид 17 мянган гектар элдүүрилхэ болоно. Эндэ 11 трактор хүдэлмэрилнэ. Энэ баян техникэ гансашье таряалан дээрэ хүдэлнэ бэшэ, харин колхозой үйлэдбэриин элдэб ажал дээрэ хэрэглэгдэнэ. Хабарһаа энэжэ бригадын хорёод гэшүүд 60 метр утатай, 14 метр үргэнтэй, 2,5 метр үндэр ханатай таряа хадагалха шулуун склад барижа эхилээ һэн. Склад барижа шулуу бэлэдхэхэтэйгээ нэгэн доро тэрэнэй ханые хорёод үдэр соо бодхооһон байна юм. Энээнһээ гадна үшөө хэдэн томо томо барилганууд энэ бригадынхид бодхоожо байнхай. Хонидой байха шулуун ба модон хоёр байра, силос хэхэ набтар башнинн гурбан торхо тэдэнэй хүсөөр баригдажа байна. Тэдэнэр барилгада хэрэглэгдэхэ 800 кубометр шулуу өөһэдөө бэлдээд, зөөгөө.

Гадна, сабшалан таряалангай газар һайжаруулхын тулада сабшалан дээрэ хэдэн зуун тонно шэбхэ гаргаһан, уһа ябуулха канава малтаһан байна.

Нүхэр Шестаковой хүтэлбэрилдэг энэ бригада хамта дээрээ 3020 гектар талмай дээрэ тарилга хээ. Һайнаар элдүүрилэгдэһэн газар дээрэ агротехническэ эрхим болзорто тарихадаа тариан үндэр ургаса үгэхөөр байна. 1210 гектар талмай дээрэ шэнииэр тарилга. Тэдэнэй гараса жэгдэ, сэбэр.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ малай тэжээлээр дутажа, тэрээнһээ ашаг шэмээ багаар абадаг байһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз кукурузаһоон зелёнко тарилгын талмайе нилээд үргэдхөө. Тиигэжэ 568 гектарта кукуруза, 450 гектарта зелёнко тариһан байна. Мүн зунай сагта малдаа эдюулхэ ногоон конвейер болохоор арбаад гектарта кукуруза тарилгаа. Эдэ бүхы хүдэлмэри механизаторнуудай ажалай габьяа гээшэ. Мүн механизаторнууд 7 гектар дээрэ хартаабха квадратнаар тарба.

— Түсэбэй ёһоор 1200 гектар пар хахалха байнабди. Тэрэнэй 1100 гаран гектарнь бэлдэгдээ. Тэрэ тоодо 400 шахуу гектар шэнэ газар хахалабди. Хахалһан параһанга 200 гаран гектарыень нүхэр Мальцевай дүршэлөөр гүнзэгыгөөр хахалнабди,—гэжэ Степан Иванович хэлэнэ. Түсэбһөө гадуур үшөө гой пар хахалагдахаар хараалагдана. Тракторна бригадынхид ингэжэ ерэхэ жэлэй таряанда бэлэдхэжэ байна.

Бригадын эрхим трактористнууд Яков Сериков полевой хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо «С-80» тракторээр хахалан соогоо 1118 гектар талмай, Иван Загребин—900, Федор Загродцкий 880 гектар, тиихэдэ «ДТ»-тэй Тихон Хохлов—573, Максим Бадмаев 618 гектарта зөөлэн хахалха хүдэлмэри хэһэн байха юм. Тэрэшэлэн эдэ механизаторнууд барилгашад, шулуун болонхой. Иван Загребин, Алексей Вершин, Алексей Югов гэгшэд хэрэг болон бусад склад барилгын хүдэлмэри үдэр бүхэндэ 1,5—2 нормо дүүргэдэг байна.

Дүрбэдэхи тракторна бригада механизаторнууд зургаадахи табан жэлэй даалгабари болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, Эхэ ороной ехэ дөө ажахын продукт бүри ехээр үгэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Энэ бригада Үшөөтэйн МТС-эй бригаданууудай хооррондохи мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Бригадынхид тракторна хүдэлмэриин жэлэй гэ түсэбөө һүүлэй мэдээгээр 60 гаран процент дүүргээд байна.

Г. ДАШИЕВ,
Н. ЦЫБЕНОВ.

РСФСР-эй арадуудай Спартакиада

...намо" стадион дээрэ болоһон һайндэр

...вада июлиин 8-да спортивна ...ндэрээр РСФСР-эй арадуу... ...партакиада нээгдээ. Россий... ...едерациин 8 мянга гаран эр... ...юртсменүүд Спартакиадын ...на мүрысөөндэ хабаадана.

...ультурнигуудай парадаар ...р эхилээ. 85 городууд, об... ...уд, хизаарнууд болон авто... ...республиканuудай түлөөлэг... ...түүд, басагад—стадион дээ... ...ын зогсонхой. РСФСР-эй ...льтурнитууд һүүлэй үедэ ехэ ...та туйлаа юм. Нёдондо ...январь һараһаа эхилээд, эдэ... ...ёдынгөө областьнуудай, хи... ...уд болон автономно респуб... ...удай рекорднуудые хоёр ...һаа үлүүтээр шэнэлһэн бай... ...ФСР-эй хоёр зуу гаран ре... ...удые тогтоогоо. Тэрэнэй 59- ...Бүхэсоюзна, 37-иинь дэл... ...екордһоо үлүү гараһан байна. ...хоёр миллионһоо үлүү хүнэй ...аһан олониитын мүрысөө... ...илажа гарагшад мүнөө «Ди... ...стадион дээрэ сугларба.

...СР-эй Министрнүүдэй Сове... ...рүүлэгшэ нүхэр М. А. Яснов ...менүүдтэ хандан амаршалгын ...лэбэ.

Манай орон дотор физическэ ...ра болон спорт,—тэжэ нүхэр ...хэлэнэ, — үнэхөөрөө бүгэдэ ...хэрэг болонхой, хүн олоороо ...э хабаададаг, советскэ хүнүү... ...еые бүхэжүүлдэг тон шухала ...лынь болонхой. Физическэ ...ра болон спортдо саг үргэл... ...баадалга хадаа коммунисти... ...байгуулалтын зорилгые бэе... ...э хэрэгтэ шэнэ амжалта туй... ...ань советскэ арадта туһална. ...охоёо байгаа мүрысөөнүүдтэ ...ивна бүри ехэ дүнгүүдые туй... ...Советскэ Союзай арадуудай ...акиадада өөһэдынтөө нэрэ ...е һайнаар хамгаалха гэжэ ...СР-эй арадуудай Спартакиа... ...инальда хабаадагшадта нүхэр ...найдана.

...СР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...эхи физическэ культура ба ...ын комитедэй түрүүлэгшэ нү... ...Н. Романов мүн үгэ хэлээ. ...рай оршон байдалда Спарта... ...н туг үргэбэ. Республикын ...н эрхим спортсменүүд флагш... ...тугаа абаашана. СССР-эй гү... ...гимнын хүгжэм доро Россий... ...едерациин гүрэнэй туг стадион ...намилзажа эхилбэ. Хэдэн мян... ...гаан гулабхаанууд трибуна ...һээ нииддэнэ.

...а минута тухай парадай марш ...ээлөө. Акробадууд болон гим... ...ууд сэсэгүүд болон шарнуудые ...бяряад ногоон поли дээрэ ...ёод гарана. Полиин центртэ ...спортсменүүд олон үнгэтэй ...уудые табихадань тэдэнь ...та дэгдэнэ. Хүбүүд, басагадууд ...на тээшэ гүйлдөөд сэсэгүүдые ...дань тэдэнь харагшадай гарта ...о ороно.

...хэ бэрхэ гимнастнууд болон ...адууд орёо хүндэ упражнени... ...е гоё һайханаар харуулна. ...-эй чемпионууд. Краснодарай ...адууд Григорий Казаджиев, ...андр Корнев гэгшэдые хараг... ...гоёшоон альгаа ташана. Акробатическа упражнени хамтадаа хэдэг ороной хэдэн дахин чемпион болоһон Зинаида Евтихова, Николай Фатеев хоёрые бүхы хүн гоёшоогоо. СССР-эй эдир чемпионка свердловчанка Лилия Назмутдинова гимнастикаар ёһото шадабаряа харуулаа.

Футбольно полиин центртэ спортсменүүд гоё гэгшын пирамида харуулаа. Иижэ байха үедэнь стадионой захын харгыгаар мотоциклнуудай ябаан соо акробадууд орёо бэрхэ упражненинүүдые харуулба.

Хүнгэн атлетикээр мүрысөөн эхилжэ, үсэд шанга тэмсэл болобо. 800 метрын урилдаанда Уфагай электро-механическа техникумэй студентка Анна Симахина илаа. Илагшада РСФСР-эй чемпионой улаан лент үгтэбэ.

Зуун метрын урилдаанда эхэнэрнүүдһээ Свердловскһоо ерэһэн Галина Резчикова бултаниие илажа гараа. Хахад финалда, финалда РСФСР-эй рекорд дабтажа, Резчикова 11,8 секунда соо гүйжэ гараа. Эрэшүүлэй дунда Сталинградай Лев Васильев илаа, сагынь 10,8 секунда. Краснодарска хизаарай Тихорецкэ районой Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхозник 19 наһатай Василий Осипов хоёрдохи һуури эзэлээ.

Таба мянган метрын урилдаанда Сталинградай спортсмен Василий Власенко бултаниие илаа. 14 минута 4,6 секунда соо тэрэ гүйжэ ерээ. Энэ зунай үедэ СССР дотор туйлаһан илалтануудай хоёрдохинь юм.

РСФСР-эй арадуудай Спартакиадын финальна мүрысөөн хадаа Российска Федерациин физкультурнигуудай туйлалтын, тэрэнэй арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай харалга болоо.

«Динамо» стадион дээрэ спортивна һайндэр хэдэн час соо үргэлжэлөө. Хэдэн арбаад мянган москвагайхид энээниие хараа.

Нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Г. М. Маленков, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов энэ һайндэртэ байлсаа. КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ. Маршал Ким Ир Сен түрүүтэй Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственна делегациин гэшүүд, Камбоджын Королевскэ Дээдэ Зэргэтэ принц Нородом Сианук, тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд тэрэшэлэн ложодо байлсаа.

***

РСФСР-эй арадуудай Спартакиадын программада спортын хоёр янзын мүрысөөн бии юм. Эдэ мүрысөөнүүд Москвада июлиин 15 болотор үнгэргэгдэхэ. «Динамо» стадион дээрэ хүнгэн атлетигуудай, футболистнуудай, баскетболистнуудай мүрысөөн болохо, «Крылья Советов», гэжэ обществын хашаа соо боксёрнууд уулзаха, «Строитель» гэжэ обществын хүндэ атлетикын хашаа соо — барилдаашад, «Динамын» спортивна зал соо штангистнууд уулзаха. «Эдир пионернүүд» гэжэ стадион дээрэ гимнастнууд, Химкинскэ уһанай станцида уһанда һамарагшад мүрысэхэ. (ТАСС).

Цыпыл Жигжитовна Жигжитова Закаменай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хонишоноор хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Жигжитова үбэлжэлгэеэ эрхимээр үнгэргөөд, 220 эхэ хониндоо 223 хурьга абаа.

Ториин аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Цыден Чагдурович Чагдуров энэ жэлдэ 292 эхэ хониндоо 292 хурьга абаа, толгой бүриһөө 2,5 килограмм нооһо хайшалаа.

А. Мантаевай фото.

Читын областиин Агын Бурят-Монголой национальна округой „Коммунизм" колхозой хонишон

Долсон Балдановада

Мэндэ амар, Долсон Балданова!

Элдин үргэн, элбэг баян эдлүүритэй Агын атар талада нютагжаһан танай «Коммунизм» колхозой тогтоһонһоо хойшо аяар гушан жэлэй ойтой дашарамдуулан, колхозойтнай гэшүүдтэ Бурят-Монголой АССР-эй Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй үмэнэһөө Танаар дамжуулан ехэ баярые хүргэнэб. Гушан жэлэй хугасаа соо колхозойтнай хүгжэһэн, бэхижэһэн алдарта түүхэтэй түрүү хүнүүдэйтнай — Коммунистическэ партиин XX съездын делегат Базар Санжиевэй, тэрэшэлэн эрхим малшадай, тэрэ тоодо Танай нэрэ нягта холбоотой байна. Колхознигуудай үнэн сэхэ ажал тэдэниие илалтын замда хүргөө гэжэ этигэжэ байһанаа мэдүүлнэб.

«Бурят - Монголой үнэн» газетын аяар апрелиин 21-нэй номероор дамжуулан бэшэһэн бэшэгыетнай абаһан болобошье, удаан саг соо харюуень үгэжэ шадангүй байһандамни хүлисыт.

Малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргөөб гэжэ һайрхаха юумэ ехэ байхагүй. Мүрысэжэ үгэеэ үгэлсэһэнһөө хойшо хэмнай илааб, хэмнай хожомдооб гэжэ сэхыень—нюуса далдагүй — хэлэлсэхэ, бэшэлсэхэ ёһотой болонобди, Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ Танай туйлаһан үрэ дүнгүүдтэй жэшэхэ юумэ минии хүдэлмэридэ ехэ байхагүй. Юуб гэхэдэ, хонидни туража, бага зэргэ гарзалаа. Тэрэнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, отарымни хонид ехэнхидээ хүгшэржэ, тэбеэрэсэ багатай болошоо. Тиимэ малда үбһэ ногооной шэмэ халдаса багатай байһаниинь элитэ. Үгэһэн тэжээлые хүсэд һайнаар эдеэн болгожо шадахагүй байһан туладаа хүгшэн хонид муудаа, гарзалаа. Тиигэбэшье, урмаа ехээр хухарнагүйб, оролдохысо оролдоноб.

Малай тэжээл хүсэд дүүрэнээр абтажа шадагдаагүй, хонин бүридэ 30 килограмм үбһэн, 30 килограмм овёс, 40 килограмм силос хүртэһэн байна. Иимэ тэжээл бэлшээриин хажуугаар хонидто нэмэлтэ болложо, үлэ залгуулхаһаа гадна тэдэндэ бардамаар эдюулхэ барюубшагүй байһаниинь мэдээжэ. Тиихэтэй хамта манай эндэ ехэ бэрхэ, ута хабар болоо һэн. Эдэ бүхыһөө боложо арбаад толгой хонидоо гарзалуулһан байнаб.

Хонид булта хурьгалаа. Абаһан хурьгадаймнай хахадынь шахуу үбэл түлжүүлэгдээ һэн. Манай эндэ һулагүй бороо хуратай байжа бэлшээри һайн. Мүнөө хонид ногоондо хүсэд садаад, хүшэ абажа эхилээ.

Энэ үедэ отара дээрээ намтай хамта табан хүн хүдэлнэбди. Тэдэнэй хоёрынь сакманщигууд, хоёрынь адуулгашад. Бидэнэр мүнөө хонидойнгоо үбэлэй байрын шэбхэ сэбэрлээд байнабди.

Колхоздомнай хонидой нооһо хайшалга үни хада эхилээ һэн. Тэрэ хүдэлмэри электромеханическа агрегадай хүсөөр дүүргэгдэнэ. Зарим отарын хонид толгой бүриин 3 килограмм хүрэтэр нооһо үгэнэ. Бидэ нооһо хайшалалгаяа үшөө үргэлжэлүүлһээрбди.

1955 оной хүдэлмэриин дүнгөөр, эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 167 килограмм нооһо абаһан манай колхоз хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын кандидат юм.

Нооһо хайшалгаар ямар үрэ дүнтэй байһанаа бэшэлсүүжэбди.

Бата ЧОЙБСОНОВ,
Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Уранзохёолшод, таанадые Яруунын колхознигууд хүлеэнэ

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Манай Бурят-Монголой залуу поэт Ц. Жимбиевэй «Агууехэ зорилго» гэһэн статьяе уншаад байхадаа өөрынгөө һанамжые бэшэхэ хүсэлэнтэйб. Нүхэр Ц. Жимбиев энэ статья соогоо зургаадахи табанжэл соо Зүүн Сибирьтэ болохо хубилалта, бодхоогдохо барилганууд тухай тобшохоноор бэшэнэ. Энэ табанжэл соо арад зоной ажанабайдалые улам һайжаруулхын тулада ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ, бэелүүлэгдэжэшье байна. Мүн соёл культура бадаран хүгжэхэ юм. Энэ ехэ хубилалтын боложо байхада манай республикын литературна ажалябуулагшад, уранзохёолшод удха түгэлдэр, уран гоё найруулгатай зохёолнуудые олоор бэшэхэ байна. Илангаяа мүнөө үеын темэ дээрэ бэшээ һаань, ехэ һонин байха һэн. Энээнтэй хамта би нэгэ иимэ һанамжа тухайгаа хэлэхэ һанаатайб. «Бидэнэр, уранзохёолшод, хүдөөгэй колхознигуудтай нягта холбоотой байха ёһотойбди, теэд тиигэжэ шаданагүйбди. Мүн зарим нүхэднай хэдэн жэл соо городһоо холо ошохоёо болишонхой» гэжэ нүхэр Жимбиев тон зүбөөр бэшэнэ. Би эгээл энээн тухай хэдэн үгэ хэлэхэмни. Үнэхөөрөөшье уранзохёолшод хүдөөгүүр ябажа, ажал хүдэлмэритэй танилсаагүйдөө яагаад хүдөө ажал тухай һайн зохёолнуудые бэшэхэб даа. Уранзохёолшод хүдөөгөөр ябажа, колхознигуудай ажалтай һайса танилсажа, хамаг юумыень нюдөөрөө харахадаа бэшэхэ темэёо оложо ядахагүй байгаа бшуу.

Манай уранзохёолшод Яруунын аймагай уншагшадтай ерэжэ уулзалга, хөөрэлдөө үнгэргэнэгүй. Тиимэһээ бидэнэр, Яруунын колхознигууд, хүндэтэ уранзохёолшодые уринабди, бидэнтэй ерэжэ хөөрэлдэхэ, уулзахыень хүсэнэбди. Мүн хүдөө гарахадаа, арбаад хоногто ябаад бусанхаар нэгэ хэдэн һараар ябажа, хүдөөгэй ажалтай танилсаһай гэжэ мүн ехээр хүсэнэбди. Тиигээл һаа, манай уранзохёолшод партиин табиһан харюусалгатай зорилгые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаха байна.

Ж. Жанчипов, Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн.

Олон гэрнүүдые барина

Мүнөө Ториин аймагай олохон колхозууд культурно-ажаһуудалай, мүн малай байрануудые барилгада ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Аймагай колхозуудта 1000 үнеэдэй, 775 тугалай, 5900 хониной, 5500 шубуунай байранууд баригдажа эхилээ.

«Улаан-Бургалтай» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Яковлев) үнеэдэй хоёр байра, гахайн, хониной 2, тахяагай нэгэ байра барижа байна. Мүн байрын 8 гэр, хүүгэдэй ясли, орооһоной склад, полевой стан баригдана. Тиихэдэ байрын гэрнүүдһээ, хүүгэдэй яслиһаа бэшэ барилгануудынь булта шулуугаар хэгдэнэ. Энэнь модоор бариһанда орходоо һураггүй үнэгүй болоно.

Мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Чимитцыренов) хоёр байратай хоёр гэр баригдаа. Тэндэнь малшад зөөжэ оробо. Эндэ тугалай хоёр, үнеэдэй нэгэ, автомашинын гараж, оросһоной ток баригдажа байнхай. Тэрэшэлэн Хрущевой нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудта олон гэр баригдана. Иигэжэ тус колхозуудай гэшүүд байрын гэрнүүдые, мүн малай байрануудые олоор барижа байна.

П. Бычков.

Колхозой клуб

Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой центр жэл ерэхэ бүри болбосон түхэлтэй боложо байна. Колхозой гэшүүдтэ мүнөө 12 шэнэ гэрнүүд баригдана. Мүн 6 автомашинын багтаамжатай гараж баригдажа дүүрэбэ.

Колхозой клубые шэмэглэн гоёолгодо 90 мянганһаа үлүү түхэриг гаргашалагдаһан байна. Тус клубые шэмэглэн гоёолгодо Бурят-Монголой уранзураашад Л. Гергесов түрүүтэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тэдэнэр долоон картинануудые зураа.

Тусхай таһалга соо стенднүүд хэгдэнхэй. Тэндэнь манай орон дотор наука, техникэ, культурын ямараар хүгжэжэ байһан тухай, хүдөө ажахын хүгжэлтые харуулһан картинанууд, плакадууд, диаграммануд түхеэрэгдэнхэй. Мүн Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой хүдөө ажахые 1956 —1960 онуудта хүгжөөхэ талаар уридшалан хараалжа табиһан түсэб бии. Тус клуб уншалгын ба хатар хэхэ залнуудтай юм.

Эндэ уранһайханай олон кружогууд хүдэлмэрилдэг. Драмкружок Ч. Гениновэй «Булхай» гэжэ зүжэг бэлдээ. Гадна, 11500 түхэриг сэнтэй оркестр, 6000 түхэриг сэнтэй торгоор оёһон элдэб хубсаһан, 1800 түхэриг сэнтэй баян колхозой клубта абтаа.

В. Бадашкеев.

Монголдо арадай революциин илаһанһаа хойшо 35 жэлэй ойдо

Алдарта ойн баяр

...онголдо арадай революциин ...ка, тэрээнэй түүхэдэ арадай ту... ...шын правительствын байгуулаг... ...анһаа хойшо 35 жэлэй ойн бая... ...мүнөөдэр, июлиин 11-дэ, монгол ...д, тэрээнтэй хамта Советскэ Сою... ...ба бүхы социалистическэ лаге... ...арадууд тэмдэглэжэ байна.

...921 оной революциин илалтада ...эхэ замдаа монгол арад туйлай ...бэрхэшээлнүүдые дабаһан байна. ...удаан сагай турша соо феодаль... ...ба колониальна дарлалтада бай... ...энэ орон экономическа талаа... ...тон гээгдэнги байгаа. Тэрэ ха... ...ямар нэгэн хүгжэнги промыш... ...ностьгүй һэн. Экономикынь гол ...бари болохо малажал хүгжэдэг... ...байгаа. Газар эдлүүрилхэ яба... ...огто байгаагүй. Натуральна ...хытай байһан ажалшан арад ...лшад) тон үгытэй ядуу ба бүдүү... ...байдалтай байһан юм.

...изааргүй ехэ эрхэ засаг эдлэжэ ...һан монголой феодалнууд рево... ...циин болохоһоо айгаад, 1919 он... ...японско империалистнуудые орон ...ороо оруулжа, урбаһан байна. ...20 ондо империалистическэ Япо... ...н агентнүүдэй—сагаан гвардей... ...атаман Семеновой ба барон Ун... ...ньын жэгшүүритэ бандануд Мон... ...до ороһон юм. Японско империа... ...тнууд Монголые гартаа абажа, ...энние Советскэ Россида добтол... ...о хэрэгтэй плацдарм болгохые ...лдоһон байна.

...онголдо болоһон революци ха... ...Агууехэ Октябрьска социалисти... ...кэ революциин нүлөөгөөр бүхы ...н дотор дэлгэрһэн арадай-су... ...рэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтын ...стэ илаһан байна. Монгол арадай ...тэ ехэ хүбүүд Сүхэ-Баторай ба ...балсанай байгуулһан монголой ...дай-революционно залуу партиин ...албэрилһэн энэ хүдэлөөнэй эсэстэ феодализмын ба колониальна дарлалта эбдэгдэжэ, зэбсэгтэ восстани болоод, засаг ажалшан арадай гарта ороо һэн. Үргэн ниитэ ажалшан арад Монголдохи арадай революциин гол, хүтэлбэрилхы хүсэниинь болоһон юм. Монголой арадай революционно партиин хүтэлбэреэр байгуулагдаһан зэбсэгтэ хүсэнүүдтэе, мүн тэрэшэлэн ородой хүдэлмэришэн ангиин ахадүүгэй туһаламжада түшэглэн, Монголой ажалшад феодалнуудай засагһаа ба колониальна хүндэ дарлалтаһаа хэтэ мүнхэдөө сүлөөрһэн байна. Тэрэ үедэ японо-американска империалистическэ булимтарагшадые Сибирьһээ ба Дальна Востогһоо намналгые түгэсхэжэ байһан Улаан Арми Монголой арадай правительствын гуйлтые ханган, сагаан гвардейскэ банданудые бута сохихо хэрэгтэнь монгол арадта ахадүүгэй туһаламжа үзүүлһэн юм. Улаан Армиин частьнуудтай хамтадаа, тэмсэн, монголой арадай-революционно арми 1921—1922 онуудай туршада Монголые интервентнүүдһээ бүримүһэн сүлөөлөө һэн.

Засагаа гартаа абаһан монгол арад туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр, зоригжолтойгоор шэнэ, социалистическэ ажабайдал байгуулжа ороо һэн. Ниитын шэнэ байгуулалтые байгуулха зуураа, монгол арад шэнги гээгдэнги оронууд илаһан түрүү оронуудай пролетариадай туһаламжатайгаар хүгжэлтын капиталистическэ шатые алгасан гаража, феодализмһаа социализмда сэхэ орожо шадаха гэһэн агууехэ Ленинэй мэдээжэ заабариие баримтална.

Арадай засагай 35 жэлэй турша дотор социализм байгуулгын зам дээрэ Монгол туйлай ехэ амжалта туйлаа. Түүхэтэ хүгжэлтынгөө замаар урагшаа дабшаха зуураа, МНР феодализмһаа социализмда орохо зорилгые удаа дараалан амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Хэр угһаа хойшо экономическа талаараа тон гээгдэнги байһан тула Монголдо машинна индустриин байгаагүй дээрэһээ МНР-эй ажалшад тэрээниие арадай революциин илаһанай һүүлээр байгуулжа ороо.

Ороноо капиталистическэ бэшээр хүгжөөхэ зорилго табиһан Монголой арадай-революционно партн эсэгэ ороной машинна промышленностиие —социализмын материальна үндэһэ һууриие байгуулгада ажалшадые элсүүлэн хүтэлбэрилһэн, феодальна харилсаае усадхахын түлөө, феодалнуудай ангиие үгы болгохын түлөө тэмсэлдэ арадые оруулан хүтэлбэрилһэн юм.

> **Монгол орон**
>
> Арюун үүрэй гэрэлдэнь
> Ашата дэлхэймнай толорно.
> Азиин эгээл тэгэндэнь
> Алдарта монголнууд оршоно.
> Талын малшад үнинэй
> Тулижа, зобожо ябаһанаа
> Түрэл багша Ленинэй
> Түүхэтэ заабаряар илаба.
> Бүхы арад түмэниинь
> Баатарлиг бэеэ бэелэнхэй.
> Баян үргэн оронниинь
> Бүгэдэ найрамдан хүгжэнхэй.
> Элһэн губи газараарнь
> Эршэтэ барилга эхилэнхэй.
> Эрхим шэнэ харгыгаарнь
> Пекиншье, Москвашье дүтэлэнхэй.
> Арюун үүрэй гэрэлдэнь
> Ашата дэлхэймнай толорно.
> Азиин эгээл тэгэндэнь
> Алдарта монголнууд оршоно.
>
> *Ц-Ж. ЖИМБИЕВ*

Монгол арадай оролдолгын ба Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжын ашаар бүри гушаад онуудта Монгол дотор мүнөөнэй промышленна түрүүшын предприятинууд, хүдэлмэришэн анги бии болоһон байна. 1940 ондо монгол арад феодалнуудай ангиие усадхажа дүүргээд, тэрээнэй үйлэдбэриин зэбсэгые ба бүхы үлэмжэ эрхэнүүдыень хааһан байна.

Удаадахи жэлнүүдэй туршада МНР-эй ажалшад монголой арадай-революционно партиин хүтэлбэреэр социализмын үндэһэ һуури байгуулгадаа шэнэ, ехэ алхамаар урагшаа дабшаа. Шэнэ ажабайдал байгуулха замаар хэлбэришэгүйгөөр дабшан, монгол арад түрүүшын табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлээд, ороной арадай ажахые хүгжөөхэ хоёрдохи табанжэлэй түсэбые мүнөө үедэ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Экономикынгоо гол һалбари болохо малажал хүгжөөлгэдэ МНР ехэ амжалта туйлаа. Орон дотор малай тоо революциин урда тээхи үеынхитэй сасуулхада 2,5 дахин олошороо. Бүри 1954 ондо ажалшан арад бүридэ дунда зэргээр гушан толгой мал хүртэжэ байһан байна. Тиихэдэ арадай революциин урда тээ арба хүрэхэгүй толгой хүртэдэг байһан юм.

Хүдөө ажахыдахи социалистическэ сектор хүгжэнэ—гүрэнэй ажахынууд ба арадай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд олошоржо байна. Мүнөө үедэ арадай бүхы ажахынуудай арбан процентнь үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдтэ оронхой.

Республика дотор арад зоной һуурижан түбхинэлгэ жэлһээ жэлдэ үргэдэжэ байна.

Национальна промышленностиие байгуулга ба саашадань амжалтатайгаар хүгжөөлгэ хадаа монгол арадай ехэ туйлалтануудай нэгэниинь болоно. Тус промышленность ороной экономико дотор түрүү үүргэ дүүргэнэ. Орон дотор промышленна предприятинуудай тоо хододоо олошоржо, тэрээнэй гаргадаг продукциин хэмжээ ехэ боложо байдаг. Гүрэнэй промышленностиин бүхы продукци 1955 ондо 1940 онойхитой сасуулхада 3,6 дахин ургаһан байна.

Нүүрһэнэй, горнорудна болон нефтяной промышленность МНР дотор байгуулагданхай. Түмэр замай утань 1940 онойхитой сасуулхада 6 дахин нэмээ.

1957 ондо дүүргэгдэхэ хоёрдохи табанжэлэй түсэбэй ёһоор ороной промышленностиин бүхы продукци 50 процент ургаха байна. МНР дотор томо предприятинууд, тэрэ тоодо жэл соо 600 мянган тонно нүүрһэ үгэжэ байха механизированнэ шахта Налайхада шэнээр баригдаха юм.

Экономикые дэбжээлгэдэ туйлагдаһан элитэ ехэ амжалтын үндэһэ һуури дээрэ республикын ажалшадай материальна ажана байдал хэлбэришэгүйгөөр һайжарна. Арадай революционно парти, МНР-эй правительство арадай ажана байдалые һайжаруулха тушаа саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргажа байдаг. Арадай хэрэглэлэй эд бараанай үнэ сэн хододоо доошолуулагдана. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бодото салин хүлһые саашадань дээшэлүүлхэ тушаа бусад хэмжээнүүд абтана. Хүдөө ажахын продукци бэлэдхэлэй ба худалдан абалтын гүрэнэй сэн дээшэлүүлэгдэнэ, арадай ажахынуудта хэдэн олон хүнгэлтэнүүд олгогдоно.

Монгол дотор олон зуун жэлэй культурна гээгдэл амжалтатайгаар дабагдажа байна. Орон дотор ёһотой культурна революци боложо, арадай ажаһуудал үндэһөөрөө хубилна. Республикын наһа гүйсэһэн хүн зоной 99 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэ болонхой. МНР дотор мүнөө үедэ 354 эхин һургуули, долоон жэлэй ба дунда 70 һургуули, 16 техникум, 4 дээдэ һургуули хүдэлмэрилнэ. Республика дотор 25 элдэб театрнууд ажаллана. Монгол Арадай Республика уласхоорондын ажабайдалда улам ехэ үүргэ гүйсэдхэнэ. Мүнөө үедэ МНР 12 гүрэнтэй дипломатическа харилсаатай болонхой.

Монголой Арадай Республикые Нэгэдэмэл Нацануудай Оранизацида абаха бүхы эшэ үндэһэн бии.

Монгол Арадай Республика Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай ахадүүгэй туһаламжада түшэглэн, социализмын замаар улам хүгжэжэ байна. Тэрээнэй агууехэ илалтануудые, арадай зохёон байгуулхы ажалые арадай дуушад зоригжолтойгоор магтана:

> Байса хадануудые хамхалан
> Байгал тээшэ зориһон,
> Тула мүрэнэй урадхалдал
> Түргэн урагшаа дабшанал,
> Түрэл Монгол оромнай,
> Үбэл зунгүй һалбарнал,
> Үдэр һүнигүй урганал!

Монголой ажалшад советскэ арадай хани ёһоной, ахадүүгэй туһаламжые үндэрөөр сэгнэдэг. МНР-эй премьер-министр нүхэр Ю. Цеденбал Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд дээрэ МНРП-гэй зүгһөө амаршалгын үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлээ һэн:

«Бүхы түрүү хүн түрэлтэниие толгойлжо ябаһан советскэ арадтай —манай хэтын нүхэртэй хани барисаатай ба харилсаа холбоотой байхадаа монгол арад зол жаргалтай байжа, һалбаран хүгжэхэ байна гэжэ МНР-эй ажалшад өөһэдынтөө дүй дүршэл дээрэһээ һайса мэдэнэ».

Монголой Арадай Республикын ажалшад Хитадай Арадай Республикын ба бусад аралуудай ахадүүгэй туһаламжа үзүүлжэ байһандань гүнзэгы баясхалан хүргэжэ байдаг.

Арадай революциин алдарта ойн үдэр советскэ арад экономико ба культураяа саашадань хүгжөөлгэдөө, ажалшадай ажабайдалые һайжаруулгадаа, социализмын түлөө тэмсэлдээ шэнэ, элитэ ехэ амжалта туйлахыень хани барисаата монгол арадта бүхы сэдьхэлһээ хүсэнэ.

Я. ИВАНОВ.

„Хүсэ баримталха" политика мухардаа

Америкын Холбоото Штадуудай гадаадын политикын нилээд ехээр урагшатүйдөөд байһан тухай Америкын хэблэл дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ.

США-гэй гадаадын политикын хараа шугам тухай демократическа партиин удамарша Стивенсон хэлэхэ зуураа, США-гэй гадаадын политика ехэнхи ушарта «сэрэгэй союзуудаар, дайн сэрэгээр айлгаха ябадалаар хизаарлагдана», тэрэнэй эсэстэ «газар дэлхэйн ехэнхи хубиинь хүн зон маниие милитаристнууд гэжэ тоолодог болоо» гэжэ мэдүүлһэн байна. Урдань США-гэй гүрэнэй секретарь байһан Ачесон «Нью-Йорк таймс мэгэзин» гэжэ журналда иитэжэ бэшэнэ: «Бидэ гадаадынгаа харилсаануудта мүнөө үедэ тархи толгойгоо алдаад, ехэ мухарданги байдалда ороод байнабди. Хайшаашье хараа һаамнай,—европейскэ түби, хойто Африка, Дунда Зүүн зүг, Урда Ази болон Алас Дурнада, — хаанашье коммунистическэ бэшэ дэлхэйдэ манай хэрэгүүд тулюурхан лэ байна».

Һүүлэй үедэ США-гэй гадаадын политикын урагшагүйдэжэ байһан тухай «Нью Йорк таймс» газетэ хэдэн олон статьянуудые хэблэһэн байна. Бүхы дэлхэйн полици ба банкир бологшо «Сэм абгые» «бултадаа шүүмжэлнэ, хэншье тэрэниие дуралнагүй» гэжэ энэ газетэ мэдэрхэ баатай болоһон байна. «Олониитын һанамжын ёһоор американска хүйтэн дайнай политикые, илангаяа тэрэнэй тактикые Вашингтон шэнээр хаража үзэхэ ёһотой болоо» гэжэ газетэ бэшэнэ.

США-гэй мүнөө үедэ ябуулжа байһан гадаадын политикын аюултай хойшолонгуудтай байһаниие һэргылһэн мэдүүлгэнүүд илангаяа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын һүүлээр бүри олоор гардаг болоо.

Ленинскэ партиин съездын түүхэтэ документнүүд дэлхэйн олониитые ехээр һонирхуулаа. Вашингтоной бүлэг политическэ ажалябуулагшадай «хүсэ баримталха» политикые магтан һайрхажа, буу зэбсэг бүри ехээр үйлэдбэрилхын түлөө һахай-һалаг оролдожо байхадань, Коммунистическэ парти, Советскэ Союзай правительство энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикые сэхэ шууд бэелүүлхэ зуураа, уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һулаpуулха тушаа ехэ юумэ хэжэ байна гэжэ олон түмэн арад зон харана.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдэй гараад байһан мүнөө үедэ «хүсэ баримталха» американска политика бүри хурсаар шүүмжэлэгдэдэг болоо. Тон хархис үзэл баримталдаг «Нью Йорк геральь трибюн» газетэ «Советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдые гүнзэгыгөөр шудалха, өөрынгөө политикые һэлгэхэ хэрэгтэй» гэжэ США-гэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадта зүбшөөл үгэһэн байна. «Коммунистическэ партиин энэ шухала съезд хадаа өөрынгөө гадаадын политикые дахин хаража үзөөд, бодомжолжо үзэхые США-да зайлашагүй» шухала болгоно гэжэ тэрэ газетэ бэшэнэ.

США-гэй гадаадын политикын урагшагүйдэһэн ябадалай бодото шалтагаануудые нюуха гэжэ оролдон энэ урагшагүйдэлгые США-гэй түрэнэй зарим ажал-ябуулагшадай алдуу гэжэ тайлбарилхые оролдоно; тиихэдэ энээнэй гол гэмтэдынь США-гэй Европодохи союхзнигууд мүн тэжэ баһа нэгэ зарьмашуул тайлбарилхые хүсэнэ. Бүри нүгөөдүүлынь Советскэ Союз өөрынгөө гадаадын политикые түргэн «хубилгана», тиихэдэнь США тэрэнэй хойноһоо үрьдэнэгүй гэжэ найдуулхые хүсэнэ.

США-гэй гадаадын политикын урагшагүйдөөд байһанай үнэнтэ гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, энэ политика хадаа бүхы оронуудай, тэрэ тоодо американска арадай гол шухала интересүүдтэй ба хүсэл эрмэлзэлгэтэй яашье зохилдоногүй.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хүсэнэй маша ехээр урган хүгжэжэ байһан саг үе ха юм. Бүхы оронуудай жиирэй хүнүүд бата бэхи, үни удаанай эб найрамдал хүсэнэ. Советскэ Союзай болон социалистическэ лагериин бусад оронуудай шууд сэхээр ябуулжа байһан энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха тухай политика хадаа бүхы оронуудай арадуудай эгээн шухала интересүүдтэй тааралдадаг, хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын эгээн шухала эрилтэнүүдтэй таарадаг маша зүб политика мүн гэжэ арад зон ойлгодог боложо байна. Шэнэ шэнэ бүри олон гүрэнүүд энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикые баримталдаг боложо байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эб найрамдалай хүсэн угаа ехэ һүр хүсэтэй болоо. Мүнөө саг үеын энэ ехэ һүртэ хүсые хараадаа абахагүй гэһэн ямаршье һэдэлгэ заатагүй буруу һүрэхэ. Эгээл иимэһээ США-гэй дайнай хойто үеын гадаадын политика буруутана бшуу.

Бүри дэлхэйн хоёрдохи дайнай боложо байхада, илангаяа дайнай һүүлээр США-гэй бүлэг хүнүүд бусад оронуудта американска монополинуудай эзэрхэлгэ баадхаха түсэб зохёоһон ба тиимэрхүү һэдэлгэнүүдые хэһэн байна. США-гэй гадаадын энэ политика хадаа эзэрхэг түримхэй сэрэгэй политическэ блогуудые байгуулха, США-гэй хилэһээ хэдэн мянган километр тазарта байһан бусад гүрэнүүдэй газар дээрэ американска сэрэгэй агаарай сэрэгэй ба далайн сэрэгэй хэдэн зуугаад базануудые байгуулха, буу зэбсэг тон ехээр бэлэдхэхэ гэхэ мэтын ябуулгануудта хүргөө.

Тус блогуудта нэгэдэһэн оронуудай аюулгүй байдалые сахихада эдэ блогууд хэрэгтэй юм гэжэ капиталистическэ дэлхэйн хүн зониие түрүүшын үедэ американска номнол мэхэлжэ шадаһан байгаа. Зүгөөр событинуудай саашанхи хүгжэлтэ бодото байдалай ямар байһыень олон миллион хүндэ эли болгожо үгөө.

Америкын гадаадын эзэрхэг түримхэй политикые элишэлхэ хэрэгтэ СССР-эй эб найрамдалда дуратай сэхэ шууд политика ехэ үүргэ дүүргээ. Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха тушаа Коммунистическэ партиин, Советскэ Союзай правительствын ябуулһан томо томо хэмжээ-ябуулганууд хадаа СССР болон социалистическэ бусад оронууд баруун оронуудта «аюул» тохёолдуулна гэһэн «хүсэ баримталдаг» политикые номнологшодой баталамжын шал худал байһыень эли тодоор харуулаа. Алаха хюдаха зэбсэг түхеэрэлгэдэ туйлай ехэ мүнгэ зөөри (НАТО гэжэ эзэрхэг түримхэй блогые тэдхэхын тулада һүүлэй 7 жэл соо НАТО-да хамжаһан гүрэнүүдэй налог түлэгшэд 312 миллиард доллар түлөө гэжэ Хойто-Атлантическэ союзай органай хуулита мэдээн соо заагдана) гаргашалһанай хэрэггүй байһаниинь Франциин, Англиин, Италиин болон бусад оронуудай жиирэй хүнүүдтэ эли болоно. Энэ ехэ мүнгэ зөөри гэр байра, һургуули, больница барилгада, ажалшадай эгээн шухала хэрэглэмжэнүүдые хангалгада гаргашалбал дээрэ бэшэ гү гэжэ налог түлэгшэд тон зүб асууна.

НАТО, СЕАТО болон бусад эзэрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдые байгуулга хадаа сэрэгэй эдэ бүлэглэлнүүдтэ татан оруулагдаһан бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ убайгүйгөөр хамаархаха арга океанай саадахи эмхидхэгшэдтэнь олгоно гэжэ Европо болон Азиин арадууд һүүлэй жэлнүүдтэ элеэр ойлгодог болоо. «Хамгаалагша» гэһэн баг хэдэрээд, американска милитаристнуудай бүрин эрхэтэ хэдэн арбаад оронуудай газар дээрэ өөрынгөө базануудые, штабуудые, казармануудые, складуудые байгуулаад, гэртээ байһан шэнгеэр налайжа байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ, США-тэй сэрэгэй хэлсээ хэхыень 40 гаран гүрэнүүдтэ баадхаад, тэдэ хэлсээнүүдые ашатлан, тус оронууд дотор дураараа аашалха гэжэ тэдэнэрэй оролдодогынь мүн лэ мэдээжэ. Эзэрхэг түримхэй сэрэгэй энэ бүлэглэлнүүдтэ Европо болон Азиин хэдэн оронуудай хабаадаһан ушар тэдэ оронуудай байдалые аюулгүй болгоо бэшэ, харин тэдэ гүрэнүүдэй газарые дай хэхэ газар болгохо аюулые бүри ехэдхээ. Сэрэгэй блогуудые байгуулга, түргөөр зэбсэгжэлгэ хадаа имагтал сэрэгэй-промышленна концерннүүдые толгойлжо байһан үсөөхэн баяшуулда аша туһатай гэжэ арад зон ойлгодог болоо. Арадуудай шуһа адхаруулха ябадалда зорюулагдаһан монополистнуудай энэ зэрлиг аашые болюулая гэһэн эрид шанга эрилтэ дэлхэйн үнэн бодолто хүнүүд хэнэ. Энээнэй үндэһөөр һүүлэй үедэ НАТО болон мүн бусад эзэрхэг түримхэй империалистическа бүлэглэлнүүд урагшагүйдэжэ, мухардажа эхилээ.

Энэ урагшагүйдэлгэ тухай баруун оронуудай хэблэл сэхэ бэшэнэ. «Атлантическа бүлэглэл худхажа хуймажа байна» гэжэ «Нью-Йорк таймс» бэшэнэ. «НАТО хадаа шэнгэжэ ябаһан корабль мэтэ болоо» гэжэ «Джорнэл оф коммерс» газетэ бэшэнэ.

Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һуларха бүринь эзэрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдэй зүрилдөөнүүд улам бүри эли тодо болоно.

Буу зэбсэг үйлэдбэрилгэдэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые тэдхэлгэдэ гаргагдадаг гаргашые бага болтохо гэһэн эрилтэ Англи, Франци ба бусад оронууд дотор хэгдэнэ. 1.200 мянган хүнөөр зэбсэгтэ хүсэеэ хороохо гэһэн Советскэ правительствын мэдүүлгын һүүлээр энэ эрилтэ бүри шангадаа. Советскэ правительствын энэ эрэлхэг зоримгой алхам баруун оронуудай милитаристическэ бүлэгүүдые тон хүндэ байдалда оруулаа. Тэдэнэр буу зэбсэг хороохо дурагүй, зүгөөр энээн тухайгаа сэхэ хэлэхэеэ зүрхэсэнэ. Тиимэһээ тэдэнэр өөрынгөө бодото һанамжые харуулхагүйн тулада элдэбынхеэр лэ арга хургаа бэдэрнэ бшуу.

Холбоото Штадуудай ханинарай бэеэ даанхай политика ябуулха гэжэ эрмэлзэдэг болоһониинь «хүйтэн дайнай» политика баримталагшадай мухардалгада орожо байһанай баһа нэгэ эли гэршэнь болоно. Парижда, Римдэ, Лондондо Вашингтоной тусхайта ажал-ябуулагшадай политикые үсөөн бэшэ ушарта шангаар шүүмжэлнэ. Франци болон Англиин гадаадын политикада бии боложо байһан шэнэ үзэгдэлнүүдые Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрые Англи ошохыень Британска правительствын уриһан ушар, Франциин хүтэлбэрилэгшэд Ги Молле Пино хоёрой СССР ерэһэн ушар гэршэлнэ. Эдэ хэлсээнүүдэй ашаар эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ шухала алхамуудай хэгдээд байһаниинь мэдээжэ.

Шэнэ дай бэлэдхэлгэдэ эсэргүүгээр эдэбхитэйгээр тэмсэдэг гү, али нейтралитедэй политикые сэхэ шууд баримталдаг социалистическэ бэшэ оронуудай тоо олон болоно. Социалистическэ оронуудтай хамта бүгэдэниитын эб найрамдал сахин хамгаалдаг Индиин Республика, Египет, Сири, Бирма болон бусад оронуудые эб найрамдалда дуратай хүнүүд ехээр хүндэлнэ. «Эб найрамдалай зоно» үргэдэһөөр лэ байна.

Энэ оной март һарада американска сэрэгүүдые оронһоо гаргаха эрилтэ Исландиин парламент хэһэн байна. Уласхоорондын байдалай һайжарһан дээрэһээ харин сэрэгэй Исландида байһанай хэрэггүй болоо гэжэ тус парламент заагаа һэн.

Эдэ бүгэдые Вашингтондо харана гээшэ гү? Хаража магадгүй ха. «Хуушан программануудта халааһа табиһанай хэрэггүй, хуушарһан политикые элдэб үнгынхеэр хэрэглэхээ болихо. Шэнэ баримтануудые хараадаа абаһан шэнэ политика Холбоото Штадуудта хэрэгтэй болоо» гэжэ США-гэй хархисшье газетэнүүд элитээр бэшэнэ.

«Хүйтэн дайнай» политика мухардаа, саашадаа бүри урагшагүй болохо гэжэ эдэ бүгэдэ харуулна. Энэ мухардаһан байдалһаа гарахын тулада гоё һайхан үгэ хэрэгтэй бэшэ, харин дэлхэй дээрэ болоһон ехэ хубилалтануудые, политическэ хүсэнүүдэй дэлхэйдэ шэнээр хубаарилагдаад байһан ушарые хараадаа абаһан политика ябуулха хэрэгтэй болоо.

В. КОРИОНОВ.

Хитадай Арадай Республика.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түгэд айлайхи газаагаа амаржа һууна
Синьхуа агентствын фото.

СЕПГ-эй ЦК-гэй Политбюрогой мэдүүлгэ

БЕРЛИН, июлиин 8. (ТАСС). СЕПГ-гэй ЦК-гэй Политбюрогой мэдүүлгые «Нейес Дейчланд» газетэ мүнөөдэр толилоо. «Ганса нэгэн хүндэ һүгэдэн шүтэлгэ ба тэрэнэй хойшолонгуудые зайсуулха тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые СЕПГ-гэй Политбюро һайшааха зуураа, энэ шухала тогтоолые гүнзэгыгөөр шудалан үзэхыень партиин бүхы гэшүүдтэ болон партийна организацинуудта һайшаан дурадхаһан байна.

Баруун оронуудай зарим этэгээдүүдэй ябуулжа байһан антисоветскэ ба антикоммунистическэ кампани тухай тогтохо зуураа, СЕПГ-гэй политбюро иигэжэ заана: Германиин социалистнуудай, түрүү хүсэнүүдэй ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаае муудхүулхын тулада харша идхалга хэгдэдэг байһаниинь сохомтой. Зүгөөр, бидэнэр немецкэ арадые германска фашистска империализмһаа Советскэ Союзай сүлөөлһые мартаагүйбди, мартахашьегүйбди. Социализм болон коммунизмда хүрэхэ замаар дабшан ябаһан уласхоорондын революционно хүдэлөөнэй түрүү отрядынь Советскэ Союзай Коммунистическэ парти байһан юм, байһааршье гэжэ бидэнэр мартаһагүйбди. Тиимэһээ немецкэ болон советскэ арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө, немецкэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хоорондохи ахадүүгэй холбоо барисаанай түлөө бидэнэр хододоо шууд сэхээр тэмсэдэг байнабди.

Германидахи түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха, германска хоёр гүрэнэй хоорондоо ойртохо талаар Германска Демократическа Республикын һүүлэй үедэ үнгэргэжэ байһан хэмжээ-ябуулганууд болон алхамуудые тоолохо зуураа, СЕПГ-гэй Политбюро иигэжэ онсо тэмдэглэнэ, ГДР-эй правительство болон парти немецкэ арадай аша туһада тааралдахаар политикые саашадаашье ябуулха байна.

Хуули ёһо сахиха тухай асуудалаар ГДР-тэ гаргагдаһан алдуу дутуунууд тухай мэдүүлгэ соо иигэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ: эдэ алдуунууд «хүйтэн дайнһаа», мүн баруунай агентурын гэмтэ ябуулгануудһаа өөһэдэйгөө хамгаалха шухала байһан дээрэһээ гараһан байгаа. Юуб гэхэдэ, энэл үедэ социалистическэ хуули ёһон байгуулагдаһан байна.

КПСС-эй XX съездһээ хойшо «уласхоорондын коммунизмда бэрхэтэй байдал тохёолдобо» гэһэн үгэнүүд коммунистическэ партинуудай дотор гарадаг болоо гэжэ хорото сэдьхэлээр хэгдэдэг идхалгануудай ямаршье үндэһэгүй байһаниинь тус мэдүүлгэ соо харуулагдана.

Парти, гүрэнэй аппарат, мүн олониитын демократическа организацинуудта ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгые болюулха, тэрэнэй хойшолонгуудые зайсуулха талаар, партийна ажабайдалай ленинскэ гуримуудые сахиха талаар партиин үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тушаа тус Мэдүүлгэ соо тусхай бүлэг бэшэгдэһэн байна.

Франко-тунисска хэлсээн

ПАРИЖ, июлиин 8. (ТАСС). Сэрэгэй ба бусад асуудалнуудаар (Франци Тунис хоёрой хоорондо «бэе бэеһээ дулдыданги харилсаа» тогтоохо түсэбүүдтэй холбоотой асуудалнуудаар) Парижда болоһон франко-тунисска хэлсээн урагшагүй байгаа. Юумэ мэдэхэ хүнүүдэй хэлэһые үндэһэ болгон Франс Пресс агентство иигэжэ мэдээсэнэ: хэлсээнүүдэй үедэ хоёр талын «хараа бодолнууд элирээ». Аюулгүй байдал тухай асуудалаар, худалдаа наймаан тухай хэлсээнэй ба тунисска радио дамжуулгые шэнжэлхэ тухай (Алжир тухай тунисска радиогой дамжуулга хэһэнтэй дашарамдуулан франко-тунисска арсалдаантай дашарамдуулагдан) асуудалаар гурбан комисси байгуулха тэжэ хэлсээндэ хабаадагшад шиидхээ. Эдэ комиссинуудай хүдэлмэреэ хэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр французска ба тунисска министрнүүд дахяад уулзаха юм.

Парижска хэлсээнүүдтэ хабаадаһан тунисска делегациие толгойлогшо Тунисай министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Хаби Бургиба үсэгэлдэр Тунистаа бусаа.

Грецидэ газар хүдэлбэ

АФИНЫ, июлиин 9. (ТАСС). Кикладска аралнуудай райондо июлиин 9-нэй 5 час 12 минутада газар хүдэлөө гэжэ Афинска обсерватори мэдээсэбэ. Санторин гэжэ арал дээрэ вулкан тэһэрээ гэһэн мэдээсэл тэрээнэй һүүлээр абтаа. Арал дээрэхи бүхы гэрнүүдэй гурбанайнь нэгэ хуби һандараагдаа.

Абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, 50 хүн үхэһэн, олон хүн шархатаһан байна.

Газарай хүдэлһэнһөө боложо далайн эрье шадарай Икария, Самос, Крит, Парос, Милос, Калинос болон бусад аралнуудай эрьенүүд уһанда абтаа гэжэ мэдээсэгдэнэ. Складай ба худалдаа наймаанай байшангуудай зариманиинь һандаргатдаа.

Хохидогшодто туһаламжа үзүүлхын тулада греческэ засагаархид яаралтай хэмжээ абажа байна.

Эйзенхауэр Чан Кай-шида бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 9. (ТАСС). Тайбэйһээ Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ тэндэ байһан США-гэй вице-президент Никсон президент Эйзенхауэрэй эльгээһэн бэшэгые Чан Кай-шида барюулба. «Коммунизмда эсэргүүсэн» чанкайшистнуудай «хэлбэришэгүй хараа бодол баримталжа» байһандань баярлажа байһанаа Эйзенхауэр бэшэг дотороо мэдүүлээд, США-гэй ба чанкайшистнуудай «нягта харилсаа холбоон саашадаа үргэлжэлхэ» гэжэ бэшэбэ.

Корреспондентын бэшэһэнэй ёһоор, президентын бэшэг хадаа чанкайшистнуудые хүхеэхэ, Тайваниие эбэй ёһоор сүлөөлхэ тухай Хитадай премьер Чжоу Энь-лайн һаяын дурадхалда эсэргүү хараа бодол баримталхадань тэдээниие дэмжэхэ гэһэн эрмэлзэлгэ гээшэ гэжэ сэгнэгдэнэ.

Норвегидэ забастовко эхилбэ

ОСЛО, июлиин 8. (ТАСС). 24 мянган барилгашадай болон саарһанай промышленностиин 16 мянган хүдэлмэришэнэй забастовко Норвегидэ эхилээ. Салин хүлһэ нэмээхэ тухай хүдэлмэришэдэй эрилтые хангахаһаа эзэдэйнь арсаһан дээрэһээ хүдэлмэришэд забастовко хээ.

Энэ забастовко 1939 онһоо хойшо Норевгидэ үзэгдөөгүй эгээн томо забастовко болоно гэжэ «Фрихетен» газетэ тэмдэглэнэ.

М. Рейманай радиогоор хэһэн мэдүүлгэ

БЕРЛИН, июлиин 8. (ТАСС). Баруун Германида сэрэгэй алба бии болгохо тухай бундестатай гаргаһан хуулитай дашарамдуулан КПГ-эй правлениин нэгэдэхи секретарь Макс Рейман үсэгэлдэр демократическа радиогоор мэдүүлгэ хээ.

Бундестагай аденауэровска олонхидай баталан абаһан антидемократическа энэ шиидхэбэриин һүүлээр бэрхэтэйхэн байдал тохёолдоо. Саашанхи хүгжэлтэ ямар байхаб гэһэн асуудал хүнүүд табидаг болоо гэжэ М. Рейман мэдүүлээ.

Энэ асуудалда харюусаха зуураа, шэнээр байгуулагдажа байһан германска милитаризмда эсэргүүсэн, аденауэровска партиин уршагта политикада эсэргүүсэн немецкэ арадай бата нэгэдэл байгуулха арга бии, тэрэниие байгуулха шухала байһан тухай Макс Рейман онсо тэмдэглээ. Хэрбээ, немецкэ арад энэ замаар саашадаа ябаад, хэрбээ эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй батаар эмхидэн жагсаад байгаа һаань, милитаризмда сохилто хэхэ сэрэгэй алба хэлгэдэ һаад ушаруулха арга олдохо тэжэ тэрэ хэлээ.

Оппозициин эсэргүүсэлгые дабаха арга бундестаг дотор олдоо. Гэбэшье, парламентһаа газаа тээ иимэ юумэ хэхэ аргагүй байна. Милитаризмда эсэргүүсэгшэдэй һанал бодолдо гарадаг ,илангаяа хүдэлмэришэн ангиин партинуудай һанал бодолдо гарадаг алгасалдаануудые дабажа, милитаризмтай, сэрэгэй алба хэлгэтэй эсэргүүсэн аденауэровска партиие илахын түлөө үгэеэ ойлголсохо ёһотой болонобди гэжэ М. Рейман саашань хэлээ.

Мароккын национа[льна] хамгаалгын минист[рэй] мэдүүлгэ

ПАРИЖ, июлиин 8. (ТА[СС]) ... рэгэй асуудалнуудаар фр... рокканска хэлсээндэ хабаад... тулада Мароккын национал... гаалгын министр Герида П... ерэһэн байгаа. Тэрэ пресс-ко... ци дээрэ иигэжэ мэдүүлээ: ... нэр бэеэ даанхай, тэрэ мү... садай мэдэлдэ байдаг... байжа шадахагүй бо... Французска сэрэгүүд туха... (Мароккодохи—Ред). мана... даанхай байдалда болон ма... веренитедтэ хамааралсахаа... байха зэргэтэй».

Суданай шэн[э] правительст[во]

КАИР, июлиин 8. (ТАСС)... лэй мэдээсэһэнэй ёһоор ... премьер-министр Абдулла ... шэнэ правительство байгуул... правительстводань «Аль-Ум... жэ партиһаа зургаан түлө... шэнээр байгуулагдаһан ар... мократическа партиһаа 6 т... шэ, Урда Суданай либераль... тиһаа гурбан түлөөлэгшэ, со... тическэ республика гэжэ п... нэгэ түлөөлэгшэ ороо. Шэнэ ... -министр, хамгаалгын ... Абдулла Халиль «Аль-Умм... тиин генеральна секретарь ...

Урдын премьер-министр ... гэгшын хүтэлбэрилдэг Суда... ционально-юнионистска парт... правительстводa оролсоогүй...

Бүгэдэниитын сэрэгэй а[лба] байгуулха тухай хуул[и] баруунгерманска бундес[таг] баталан абаа

БОНН, июлиин 7. (ТАСС)... дэниитын сэрэгэй алба ба... тухай правительственна х... проектээр үгэ хэлэлгэ һүни о... лотор үргэлжэлөө. Баруунгер... бундестагта голосовани боло... рээндэ 456 депутат хабаада... дэниитын сэрэгэй алба ... тухай хуулиин түлөө (ХД... «немецкэ партиин» ба «арад... лөөтэ партиин») 270 депутат... соо үгөө. Сүлөөтэ демократ... партиин 20 депутат голосо... үедэ һаналаа барая.

Бундестагай һайшааһанай ... лээр бундестагай баталан ... тус хуули хүсэндөө орохо юм...

Баруун Германиие зэбсэглэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 8. (Т... Юнайтед Пресс агентствын б... корреспондентын дамжуул... ёһоор, «баруунгерманска шэн... сэгтэ хүсэнүүдые хангахын ... горьтойхон хэмжээнэй буу з... Англиһаа худалдажа абахын ... да баруунгерманска правите... хэлсээ хэхэнь. «Центурион» ... танкнууд, реактивна истреб... нүүд, десантна баржанууд ... бусад зэбсэгүүдые Бонндо ху... ха тэжэ байһан тухай» корр... дент мэдээсэһэн байна.

Шатараар БМАСС[Р-эй] XXII чемпионат

Шатараар БМАССР-эй түрү... ри ээзлхын түлөө мүрысөөнэй ... хи уулзалга болоо. Мүрысөөн... рүүлжэ ябаһан Мадаев Сампи... тэнсэбэ. Макальский Мун... шүүгдээ.

Сумкин Власовые, Цыденов... томирские, Мельников Пав... шүүгээ. Шадрин Тоглоев хоёро... ти тэнсэлгээр дүүрээ.

5-дахи уулзалгын һүүлээр т... ридөө 3,5 очкотой Мадаев Му... хоёр түрүүлжэ ябана. Сумкин-... котой, дүүргэгдээгүй хоёр парт... Авраев—2,5, Галданов—2 оч... болоод ябана.

***

Энэ мүрысөөнэй 6-дахи уулз... да Сампилов Самарин хоёрой ... рондо французска хамгаалгын ... хурса вариант наадагдаһан ... Сампилов эдэбхитэй добтолго ... Самариниие шүүгээ. Авраев Су... тай наадаха зуураа, алдуутай... дал хээд, шүүгдээ.

Мельников Житомирские ш... Галданов—Тоглоев, Павлов—... ев, Цыденов—Пуртов, Мунк... Власов, Макальский—Шадрин ... шэдэй партинууд дүүргэгдэнгүй... шолуулагдаа.

Мүн урдахи уулзалгын хойш... лагдаһан партинууд наада... Сумкин Тоглоевые шүүһэн, ... кальскида шүүгдэһэн байна. С... лов Мельниковтэ шүүгдээ. 2... уулзалгада дүүргэгдээгүй Вла... Павлов гэгшэдэй парти Вла... илалтаар дүүрээ.

6-дахи уулзалын һүүлээр 5 ... той Сумкин түрүүлжэ ябана. ... ников абажа болохо 5 очкоһоо ... Мадаев ба Мункоев тус бурид... очкотой ябана. А. Ма...

Редакторай ор[лон]
О. ГОМБО[ЕВ]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 3[...], культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00810. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак.№ 3916